

V.B.Şadlinskiy «Şöhrət»
ordeni ilə təltif edilməsi
haqqında Azərbaycan
Respublikası Prezidentinin
Sərəncamı

2

Azərbaycan
Respublikası
Prezidenti quş qrip
ilə bağlı Sərəncama
dəyişiklik etdi

2

Nazirlər Kabinetində
koronavirus
epidemiyasına qarşı
qabaqlayıcı tədbirlər
müzakirə edilib

2

TİBB

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

qəzeti

№ 01-02 (689) 31 yanvar 2020-ci il

Qəzet 1991-ci ildən nəşr olunur

www.tibbqazeti.az

Koronavirus nədir və niyə təhlükəlidir?

5

Səhiyyə naziri
Oqtay Şirəliyev Ucarda
vətəndaşları qəbul etdi

3

Heydər Əliyev Fondu bullyoz
epidermoliz xəstəliyi olan
uşaqlara dərman paylayıb

2

Tel: (994 12) 530 15 15
530 41 67
530 41 68
Faks: (994 12) 530 44 44

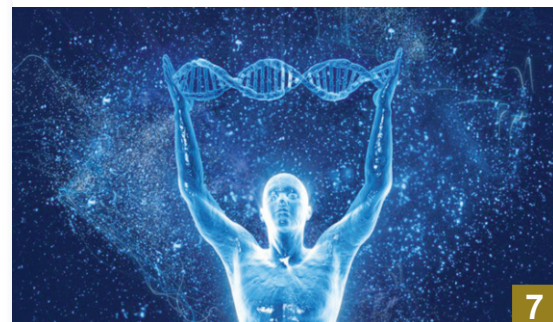

ARASH
MEDICAL COMPANY

www.arash.az

Интересные факты
из мира генетики
Интеллект не передается от отца к сыну

7

Афоризм

Массы никогда не знали
жажды истины. Они тре-
буют иллюзий, без которых
они не могут жить.

З.Фрейд

V.B.Şadlinskiyin «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilməsi haqqında***Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı***

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

Azərbaycanda tibb elminin inkişafında xidmətlərinə görə Vəqif Bilas oğlu Şadlinski «Şöhrət» ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 23 yanvar 2020-ci il.

«Azərbaycan Respublikasında quş qripi xəstəliyinin qarşısının alınması və bu sahədə bütün qurumların birgə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 16 fevral tarixli 1320 nömrəli Sərəncamında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram:**

«Azərbaycan Respublikasında quş qripi xəstəliyinin qarşısının alınması və bu sahədə bütün qurumların birgə fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üzrə Dövlət Komissiyasının yaradılması haqqında» Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 16 fevral tarixli 1320 nömrəli Sərəncamının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 2, maddə 159, № 7, maddə 588, № 9, maddə 790; 2009, № 2, maddə 74; 2014, № 5, maddə 477; 2016, № 8, maddə 1384; 2019, № 2,

maddə 295) 1-ci hissəsindən «Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aqrar siyasət məsələləri üzrə köməkçisi – şöbə müdiri» sözləri çıxarılınsın və həmin hissədə «Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ərazi-təşkilat məsələləri üzrə köməkçisi – şöbə müdiri» sözləri «Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi – Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının Ərazi-təşkilat məsələləri şöbəsinin müdiri» sözləri ilə, «direktoru» sözü «sədri» sözü ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti
Bakı şəhəri, 30 yanvar 2020-ci il.

Heydər Əliyev Fondu bullyoz epidermoliz xəstəliyi olan uşaqlara dərman paylayıb

Heydər Əliyev Fondu anadangəlmə bullyoz epidermoliz diaqnozu ilə dövlət qeydiyyatında olan 18 yaşınadək şəxsləri dərman preparatları ilə təmin edib.

Fondun əməkdaşları Bakı, Ağsu, Ağdam, As-tara, Biləsuvar, Xızı, İmişli, Qazax, Masallı, Sabirabad və Şamaxıda olaraq, bir il ərzində istifadə edilməsi nəzərdə tutulan 42 adda dərman preparatını, eyni zamanda, həkimin fərdi qaydada yazdığı resept və tövsiyə məktubunu müvafiq ailələrə çatdırıb.

Xatırladaq ki, səhiyyə və sosial sahələrdə fəaliyyət Heydər Əliyev Fondunun prioritet istiqamətlərindəndir. Əhalinin səhiyyə problemlərinin aradan qaldırılmasında yaxından iştirak edən Fond «Diabetli uşaqlara ön yüksək qayğı», «Talassemi-yasız həyat nəminə» kimi layihələr həyata keçirir, uşaqlarda kardiocərrahiyyə və koxlear implantasiya əməliyyatlarına dəstək göstərir.

Nazirlər Kabinetində koronavirus epidemiyasına qarşı qabaqlayıcı tədbirlər müzakirə edilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, Nazirlər Kabinetində Çin Xalq Respublikasının (ÇXR) Uhan şəhərində yayılmış və artıq dünyanın başqa regionlarında da qeydə alınmış koronavirus epidemiyasına qarşı qabaqlayıcı tədbirlər görülməsi üçün müşavirə keçirilib.

Baş Nazir Əli Əsədovun sədrliyi ilə keçirilən müşavirədə aidiyyətli dövlət qurumlarının rəhbərləri iştirak ediblər.

Toplantıda epidemiyanın Azərbaycana daxil olmasının qarşısını almaq məqsədilə müzakirələr aparılıb.

Müşavirənin yekununda belə hallar üçün nəzərdə tutulmuş müvafiq tədbirlərin görülməsi haqda qərar qəbul edilib.

O cümlədən sərhədkeçid məntəqələrində gücləndirilmiş iş rejiminə keçilməsi, ÇXR-dən, xüsusilə epidemiyə zonasından ölkəyə gələn bütün şəxslərin mütləq şəkildə ciddi tibbi müayinədən keçirilməsi və nəzarət altına alınması, xüsusi riskli hesab olunan və virusun keçə biləcəyi ərzaq məhsullarının siyahısının hazırlanması və ərzaq bazarında həmin məhsullara nəzarətin gücləndirilməsi tapşırılıb.

Həmçinin səhiyyə ocaqlarında qaynar xətlərin yaradılması, virus və onunla mübarizə metodları haqqında

əhali ilə maarifləndirmə işlərinin aparılması, vəziyyətlə bağlı əhaliyə mütəmadi məlumat verilməsi də nəzərdə tutulub.

Əhalinin nəzərinə çatdırılır ki, ölkədə belə vəziyyətlərdə ehtiyacın yarana biləcəyi bütün tibbi ləvazimatlar kifayət qədərdir. O da vurğulanıb ki, hazırda ölkəmizdə belə xəstəliyə yoluxma halları müşahidə olunmayıb, Azərbaycanda əhalinin sağlamlığı ilə bağlı vəziyyət dövlətin tam nəzarətidir və narahatlıq üçün heç bir əsas yoxdur.

Müşavirədə Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin rəhbərliyi və aidiyyətli qurumların iştirakı ilə İşçi Qrupunun yaradılması ilə bağlı qərar qəbul edilib.

Tədbirlər planlaşdırılarkən Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının müvafiq tövsiyələri nəzərə alınıb.

Qeyd olunub ki, Azərbaycanın ÇXR-dəki səfirliyi və Çinin ölkəmizdəki səfirliyi ilə sıx əlaqə saxlanılır. Habelə, Azərbaycanın Çindəki səfirliyi bu ölkənin dövlət qurumları və Çində olan vətəndaşlarımızla daimi təmasdadır.

Azərbaycanın Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev «Yeni 2019-nCoV koronavirus xəstəliyinə qarşı profilaktik tədbirlərin gücləndirilməsi barədə» əmr imzalayıb.

Sənəddə qeyd olunur ki, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının məlumatına əsasən, 2019-cu ilin dekabr ayında ilk dəfə olaraq Çinin Uhan şəhərində naməlum mənşəli pnevmoniyanın törədicisi kimi yeni 2019-nCoV koronavirusu aşkar edilib və onun törətdiyi xəstəliyin qeydiyyatına başlanılıb. 2020-ci ilin yanvar ayında Çində alovlanan bu xəstəlik hazırda Tailand, Cənubi Koreya, Yaponiya və digər bir sıra ölkələrdə də yayılmaqdadır.

Əmr ölkəmizdə yoluxucu xəstəliklərə qarşı əks-epidemiya tədbirlərinin gücləndirilməsi, artıq qonşu ölkələrdə qeydə alınan koronavirus xəstəliyinə qarşı qabaqlayıcı profilaktik

tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədi daşıyır.

Sənəddə tibb müəssisələrində sanitariya-gigiyena, əks-epidemiya rejimlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsi, dezinfeksiya tədbirlərinin gücləndirilməsi, kəskin respirator virus infeksiyasına şübhəli xəstələrin, xüsusən uşaqların və yaşlı əhalinin hospitalizasiyası üçün xüsusi palataların ayrılması və təchiz olunması barədə müvafiq tapşırıqlar verilib.

Həmçinin zəruri hallarda tibb müəssisələrində məhdudlaşdırıcı rejimin tətbiq edilməsi, tibb personalının fərdi mühafizə vasitələrindən (maskalardan) istifadəsinin təmin olunması, dərman preparatlarının, dezinfeksiyaedici maddə-

lərin, həmçinin tibb personalı üçün fərdi mühafizə vasitələrinin ehtiyatının yaradılması əmrində öz əksini tapıb.

Eyni zamanda, sənəddə qeyd olunur ki, xəstəlik hallarının ölkəyə gətirilməsinin qarşısının alınması məqsədilə xəstəlik baş vermiş ölkələrdən gələn şəxslər üzərində tibbi müşahidənin aparılmasında Dövlət Gömrük Komitəsinin və Səhiyyə Nazirliyinin mütəxəssislərinin qarşılıqlı fəaliyyəti nəzərdə tutulur.

Səhiyyə Nazirliyinin epidemiologiya üzrə baş mütəxəssisi, professor İbadulla Ağayev bir sıra ölkələrdə 2019-nCoV koronavirusunun yayılması ilə bağlı bildirib ki, ölkəmizin səhiyyə sistemi hər hansı yoluxucu xəstə-

liklə mübarizə aparmaq iqtidarındadır. Onun verdiyi məlumata görə, Səhiyyə Nazirliyinin Çində aşkarlanan koronavirusla əlaqədar hazırladığı profilaktik tədbirlər çərçivəsində Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutu, Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanası, ayrıca stasionar tibb ocaqları bu məqsədlər üçün ayrılıb və xəstəlik aşkar edilərsə, xəstələnlərin müalicə olunması üçün həmin müəssisələrdə bütün lazımı dərman vasitələri var.

Əhalinin məlumatlandırılmasının vacibliyindən danışan baş epidemioloq onu da deyib ki, insanlar özlərini qorumaq, xəstə halda iş yerinə və kütləvi yerlərə getməməli, maskadan istifadə etməlidirlər. Çinə getməyə hazırlaşan vətəndaşlara

səfərlərini təxirə salmaları tövsiyə olunur. Çindən gələn insanlarda hansısa xəstəlik əlaməti şübhə doğursasa, onlar mütləq nəzarətə götürüləcəklər. Laboratoriya müayinələri nəticəsində xəstəliyə yoluxma faktı təsdiq olunsaydı, onların müalicəsi müasir şəraitdə və həkim nəzarəti altında aparılacaq.

Səhiyyə Nazirliyi Respublika Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin direktor müavini Afaq Əliyeva isə vurğulayıb ki, bu gündəlik Azərbaycanda 2019-nCoV koronavirus şübhəsi olan xəstə aşkarlanmayıb. O qeyd edib ki, əgər belə hal aşkar olunsaydı, Bakıda bu məqsədlə nəzərdə tutulan tibb müəssisələrində, həmçinin mərkəzi rayon xəstəxanalarında lazımı şərait yaradılıb. Xüsusi palatalar ayrılıb. Görək olan bütün dərman preparatları və digər ləvazimatlarla təminat yüksək səviyyədə təşkil olunub.

Səhiyyə Nazirliyi koronavirusa qarşı profilaktik tədbirlər görür

Görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevə həsr olunmuş elmi- praktik konfrans keçirilib

Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunda (ADHTİ) Azərbaycan səhiyyəsinin inkişafında müstəsna xidmətləri olan görkəmli alim və dövlət xadimi, bacarıqlı səhiyyə təşkilatçısı, tibb elmləri doktoru, professor Əziz Əliyevin anadan olmasının 123-cü illiyinə həsr olunmuş elmi-praktik konfrans keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən İnstitutun rektoru, professor Nazim Qasimov professor Əziz Əliyevin tibb elmi və səhiyyə sahəsindəki xidmətlərindən danışdı. Qeyd olunub ki, onun Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə

İnstitutuna rəhbərlik etdiyi dövrdə institut öz fəaliyyətini genişləndirərək, təkcə keçmiş ittifaq respublikalarında deyil, Monqolustan və Bolqarıstan həkimlərinin hazırlanmasında da iştirak edib. Həmin dövrdə yeni-yeni kafedralar yaradılıb, elmi-pedaqoji kadrla-

rın hazırlığı maksimum dərəcədə yaxşılaşıb, onun rektorluğu altında institut əməkdaşlarının elmi əsərlərinin bir neçə məcmuəsi nəşr olunub, həkim-dinləyicilərin qabiliyyəti, bacarığı dərinləşdirilib və ixtisas dərəcələri yüksəldilib. İnstitutun kadr bazasında yüksəkixtisaslı mütəxəssislər hazırlanıb, tibb sahəsin-

də yüksək kateqoriyalı elm adamları yetişdirilib. Azərbaycan həkimləri kütləvi şəkildə ixtisasartırmaya cəlb olunublar. Həkimlərin və əczaçıların internatura, yenidən ixtisaslaşma, ordinatoranturada hazırlanması təmin edilib. Əhəmiyyətli

bir elmi-tibbi mərkəzə çevrilən ADHTİ-nin əsas kafedralarının Bakının iri xəstəxanalarında və müalicə ocaqlarında yerləşdirilməsi ilə elmlə praktikanın vahdətə yaradılıb.

Tədbirdə bildirilib ki, professor Əziz Əliyevin kəskin nefritin patogene-zində allergik nəzəriyyənin əsaslandırılması, xəstəliyin müalicəsində spesifik və qeyri-spezif terapiya mövzusunda elmi əsəri SSRİ Elmlər Akademiyasının mükafatına layiq görü-lüb. O, 87 elmi əsərin müəllifi olub, onlardan 70-i təbabətin ayrı-ayrı sahələrinə, 17-si isə tarixi və siyasi problemlərə aiddir.

Konfrans öz işini institutun gənc alimlərinin apardıqları elmi-tədqiqat işlərinin nəticələrinə həsr olunmuş çıxışları ilə davam etdirib. ADHTİ-nin Məməliq və ginekologiya, Terapiya, Otorinolarinologiya, Nefrologiya kafedralarından və Elmi Tədqiqat Pediatriya İnstitutundan Füzə Eminova, Günay Aslan, Fidan Şirinova, Mirhəşim Calalov, Vidadi Kəbirli, Elvira Sərdarova və Təranə Cəfərovanın məruzələri dinlənilib, diskussiyalar aparılıb.

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev Ucarda vətəndaşları qəbul etdi

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin tapşırığına əsasən, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları rəhbərlərinin bölgələrdə say-yar qəbul günlərinin təşkili davam edir. Bu görüşlərdə vətəndaşların müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətlərinə baxılır, onların həlli istiqamətində tədbirlər görülür.

Tərtib edilmiş cədvələ uyğun olaraq, Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin bu qəbildən növbəti qəbul günü Ucar Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında keçirilib. Nazir Ucar və Göyçay rayonlarının sakinlərini qəbul edib, onların sağlamlıq problemləri, işlə təminat və s. məsələlərlə bağlı müraciətlərini dinləyib.

Qaldırılan məsələlər nazirliyin müvafiq qurumlarının əməkdaşlarının iştirakı ilə araşdırılıb. Onların bəziləri yerində həll edilib, digərlərinin həlli ilə bağlı göstərişlər verilib.

Nazirliyin səlahiyyətlərinə aid olmayan müraciətlər aidiyyəti üzrə çatdırılmaq üçün qeydiyyata alınıb və nəzarətə götürülüb.

Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrasının müdiri, Rusiya Tibb Elmləri Akademiyasının və Türk Dünyası Araşdırmaları Uluslararası Elmlər Akademiyasının akademiki, Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor Vaqif Şadlinskiyin 80 illik yubileyi qeyd olunub.

ATU-nun tədris işləri üzrə prorektoru Sabir Əliyev professor Vaqif Şadlinskiyi yubiley ərəfəsində Prezident İlham Əliyevin Sərəncamı ilə «Şöhrət» ordeni ilə təltif olunması münasibətilə təbrik edib, onun keçdiyi həyat yolundan danışdı.

Professor Mübariz Allahverdiyev yubilyarın elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyəti barədə məruzə edib. O, əmək fəaliyyətinə Stomatologiya kafedrasında baş laborant kimi başlayan və sonralar indi rəhbərlik etdiyi kafedraya keçən professor Vaqif Şadlinskiyin rəhbərliyi altında 9 elmlər doktoru, 29 nəfər tibb üzrə fəlsəfə doktoru hazırlandığını qeyd edib. Əməkdar elm xadimi Vaqif Şadlinskiyin rəhbərlik etdiyi İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrası ATU-da ən çox elmlər doktoru olan kafedralardan biridir.

Professor M.Allahverdiyev

Professor Vaqif Şadlinskiyin 80 illik yubileyi qeyd edildi

vurğulayıb ki, görkəmli alim 600-ə yaxın elmi əsərin, o cümlədən 15 monoqrafiya, 32 dərslik, 45 dərs vəsaiti və tədris-metodik tövsiyənin, 2 səmərələşdirici təklifin, kitab və rəhbərliklərin, onlarla elmi-kütləvi məqalənin müəllifidir. Onun Azərbaycan, rus və latın dillərində qələmə aldığı «Anatomiya Atlası» kitabı Şərq ölkələri tarixində ilk anatomik atlasdır. O həmçinin müasir dövr üçün latınca, Azərbaycanca, rusca, ingiliscə tərtib etdiyi «Anatomik terminologiya» kitabının, həmmüəlliflərlə birlikdə Azərbaycan, rus və ingilis dillərində çap etdirdiyi orijinal

dərsliklərin, Rezidentlər üçün Azərbaycan və rus dillərində hazırlanan ilk rəhbərliyin və kafedraya şöhrət gətirən digər qiymətli kitabların müəllifidir.

Rus dilində yazılan sonuncu kitabı Moskva alimləri geniş rəy verib, onun məziyyətlərini yüksək dəyərləndiriblər.

Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru Havar Məmmədov, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin kafedra müdiri Əvəz Ələkbərov, professorlar Rafiq Əsgərov, Elçin İsgəndərzadə və başqaları çıxış edərək, yubilyarı təbrik edib, onun elmə, tibbə, konkret olaraq anatomiyaya bağlı olan həyat yolundan epizodlar danışdı.

lar, 50 ildən artıq elmi fəaliyyətini çox yüksək dəyərləndiriblər. Qeyd olunub ki, professor V.Şadlinskiyin indiyədək 600-ə yaxın elmi məqaləsi

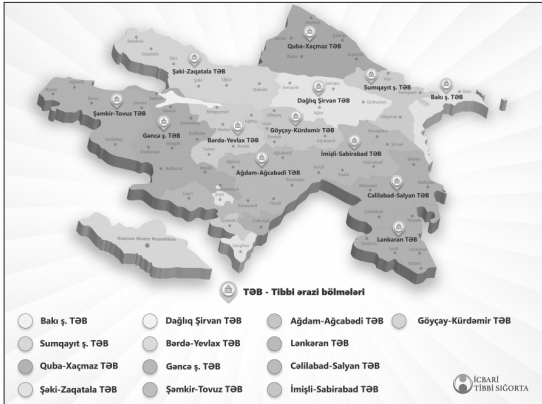
dərc olunub, o, müxtəlif Avropa ölkələrinin orden və medalına layiq görülmüş.

Fəxrəddin Əliyev yubilyara həsr etdiyi şeiri oxuyub. Professor Nəriman Mövsümov Vaqif Şadlinskiyin ünvanına ölkəmizdən və xaricdən göndərilən təbrik məktublarını və teleqramları tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Toplantıda çıxış edən professor Vaqif Şadlinski onu təbrik etməyə gələn həmkarlarına, dostlarına və tələbələrinə təşəkkür edərək deyib: «İlk dəfə 1970-ci il sentyabrın 1-də müəllim kimi auditoriyaya girmişəm. O vaxtdan sonra çox adamlar qolumdan tutub, himayədarlıq edib. Mənim elmi fəaliyyətimə həmişə böyük qayğı göstərən və dəstək verən mərhum və unudulmaz müəllimim professor Kamil Balakışiyevə, eləcə də həyatımın müxtəlif mərhələlərində mənə kömək əli uzadan hər kəsə təşəkkür edirəm. Ən böyük minnətdarlığım isə ulu öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu layiqincə davam etdirən və dünən mənə «Şöhrət» ordeni ilə təltif edən Prezident İlham Əliyevədir. Bu, indiyə qədər mənim layiq görüldüyüm ən yüksək ordendir. Əməyə layiqli qiymət veriləndə insan ruhlanır».

Tibbi ərazi bölmələri təsdiq edilib

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi «Azərbaycan Respublikasının inzibati ərazi vahidləri üzrə tibbi ərazi bölmələri»ni təsdiq

edib. «Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyi»nin (TƏBİB) tabeliyinə verilən və dövlət səhiyyə sistemində daxil olan tibb müəssisələri inzibati ərazi vahidləri üzrə qruplaşdırılıb. Tibbi ərazi bölmələrinin inzibati ərazi vahidləri üzrə bölgüsü əhalinin sayı, coğrafi ərazi,

nəqliyyat infrastrukturu, tibb müəssisələrinin şəbəkəsi və potensialı, həkim və orta tibb işçilərinin sayı nəzərə alınmaqla formalaşdırılıb.

Bu barədə AZƏRTAC-ın yaydığı məlumatda bildirilir ki, Agentlik tərəfindən ümumilikdə 13 tibbi ərazi bölməsi müəyyənləşdirilib. Bir tibbi ərazi bölməsinə bir neçə şəhər/rayon üzrə dövlət tibb müəssisələri daxil edilib.

Həmçinin 3 tibbi ərazi bölməsi istisna olmaqla, digərləri üzrə regionlararası dövlət tibb müəssisələri də müəyyənləşdirilib. Məqsəd tibb müəssisələrinin resurslarından və kadr potensialından səmərəli istifadəni təmin etmək, fəaliyyətlərini optimallaşdırmaq və müxtəlif növ tibbi yardımın əhali üçün əlçatanlığına şərait yaratmaqdır. Bakı, Sumqayıt və Gəncədə tibbi ərazi bölmələri üzrə müəyyənləşdirilmə aparılmayıb, çünki bu şəhərlərdə dövlət tibb müəssisələrinin sayı çoxdur.

Müştərək maliyyələşmə məbləğinin ödənilməsi zamanı sığortaolunanın qeydiyyatda olduğu inzibati ərazi və müraciət etdiyi tibb müəssisəsinin yerləşdiyi tibbi ərazi bölməsi nəzərə alınır.

Kardiologiya İnstitutunda «Məsləhətləşmə qrupunun» toplantısı keçirilib

Akademik C.Abdullayev adına Elmi Tədqiqat Kardiologiya İnstitutunda «Məsləhətləşmə qrupunun» toplantısı keçirilib.

Tədbirdə Kardiologiya İnstitutunun direktoru, tibb elmləri doktoru Gülnaz Dadaşova Azərbaycanda ürək-damar xəstəliklərinin mövcud vəziyyəti ilə bağlı məlumat verib.

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Azərbaycandakı nümayəndəsi Hande Harmancı

öz növbəsində «İlkin səhiyyə üzrə nümayiş» layihəsi barədə danışıb.

Türkiyənin Marmara Universitetindən dəvət olunan Çağrı Kalaça onlayn təlim proqramının təqdimatı ilə çıxış edərək, mövzu barədə hazırladığı videoçarxı iştirakçılara nümayiş etdirib.

Məruzələrdən sonra mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb, iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Qeyd edək ki, toplantıda Səhiyyə Nazirliyinin İctimai Səhiyyə və İslahatlar Mərkəzinin direktoru Qəhrəman Haqverdiyev, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin Regional mərkəzlərlə iş şöbəsinin müdiri Şükür Eyvazov, Səhiyyə Nazirliyinin İnformatika və Statistika İdarəsinin müdiri Şahin Xasiyev, Səhiyyə Nazirliyinin kardiologiya üzrə baş mütəxəssisi Yusif Nağıyev və başqaları iştirak ediblər.

Xəstəxanasında dövlət vəsaiti hesabına müalicə olunurlar.

Azərbaycan Tibb Universitetinin Dermatovenerologiya kafedrasının dosenti, həkim-dermatoveneroloq Səbinə Əhmədova məlumat verib ki, cüzamın vərəmə oxşar tuberkuloid tipi xoşxassəlidir. Lepromatoz tip daha ağır formadır. Cüzamın digər forması isə dəqiqləşdirilməmiş tip adlanır və onun gedişatı həm vərəmə, həm də cüzama oxşayır: «Son 10-15 il ərzində Azərbaycanda cüzamın ağır formalarına rast gəlinməyib. Ölkəmizdə dispanser qeydiyyatında olan cüzamlı xəstələrin əksəriyyəti yüngül və müalicəyə təbə olan formada əziyyət çəkirlər».

Mütəxəssis bildirib ki, cüzam daha çox immuniteti zəif olan insanlarda rast gəlinir: «Bruselyoz, vərəm, onkoloji xəstəliklərdən əziyyət çəkənlər və uşaqlar arasında yoluxma riski daha yüksəkdir. Bu xəstəlik bakterial infeksiya olduğuna görə, uzunmüddətli xüsusi antibiotiklərlə müalicə edilir». Həkim-dermatoveneroloq onu da qeyd edib ki, ata və ana cüzamlı olsalar da, ana bətnindəki uşaq sağlam olur. Çünki xəstəlik qan vasitəsilə anadan dölə keçmir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının əməkdaşları oftalmoloji müayinədən keçiblər

Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinin Avtomobil Səyyar Klinikası Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasında (AMEA) tibbi aksiya keçirib.

xəstəlikləri aşkarlanıb.

Aksiyanın keçirilməsində məqsəd pasiyentləri operativ şəkildə müayinə və müalicə etmək, onlarda refraksiya anomaliyalarını vaxtında aşkarlamaq,

Mərkəzin Elmi-məlumat, tədris və təşkilati-metodik bölməsindən verilən məlumata görə, tibbi aksiya zamanı AMEA-nın 113 əməkdaşı oftalmoloji müayinədən keçib.

Müayinə olunanlarda akkomodasiyanın spazmı, konyunktivit, presbiopiya, miopiya, hipermetropiya, quru göz sindromu, astigmatizm, katarakta və s. göz

eyni zamanda, göz xəstəlikləri ilə bağlı monitorinqlər aparmaq, əldə edilən nəticələri müzakirə və həll etməkdir.

Qeyd edək ki, Akademik Zərifə Əliyeva adına Milli Oftalmologiya Mərkəzinin Səyyar Klinikasının Azərbaycanın rayon və şəhərlərində həyata keçirdiyi tibbi aksiyalar mütəmadi xarakter daşıyır.

Depressiv vəziyyət ürək-damar sistemində mənfi təsir göstərir

Akademik C.Abdullayev adına Elmi Tədqiqat Kardiologiya İnstitutu və Psixi Sağlamlıq Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə «Kardiologiya və psixiatriya: Kardioloji pasiyentlərdə psixi pozuntuların profilaktika, diaqnostika və müalicəsi» mövzusunda elmi-praktik seminar keçirilib. Tədbirdə ölkənin aparıcı kardioloq, psixoloq, terapevt, nevropatoloq və psixiatrları iştirak ediblər.

masının vacibliyini diqqətə çatdırıblar.

Sonra institutun psixiatrı «Kardioloji profilli xəstələrdə depressiya və həyəcan simptomlarının erkən aşkarlanması — pilot layihənin nəticələri» mövzusunda məruzə ilə çıxış edib.

Seminarda institutun direktoru, tibb elmləri doktoru Gülnaz Dadaşova və Psixi Sağlamlıq Mərkəzinin direktoru, professor Fuad İsmayılov çıxış ediblər. Onlar insanlarda uzun müddət stress, gərginlik və depressiv vəziyyətlərin olmasının, ilk növbədə, ürək-damar sisteminə mənfi təsir göstərdiyini və insanların ruhi, mənəvi problemlərinin aradan qaldırıl-

Eyni zamanda, psixiatrik və ürək dərmanlarının qarşılıqlı əlaqəsi barədə məlumat verilib. Elmi-praktik seminarın günün tələbinə uyğun olması, həm kardioloqlar, həm də psixiatrlar üçün böyük əhəmiyyət kəsb etməsi vurğulanıb.

Məruzələrdən sonra mövzu ətrafında müzakirələr aparılıb, iştirakçıları maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Ümumdünya Cüzam Xəstələrinə Yardım Günü

Hər il yanvarın sonuncu bazar günü Ümumdünya Cüzam Xəstələrinə Yardım Günü kimi qeyd edilir.

Həmin günün 1953-cü ildə təsis edilməsi bütün həyatını bu qorxunc xəstəliklə mübarizəyə həsr etmiş fransız yazıçısı və jurnalisti Raul Folleronun uzun illər göstərdiyi səylər nəticəsində mümkün olub. Belə bir günün qeyd olunmasında məqsəd problemə yalnız tibb işçilərinin deyil, həm də geniş ictimaiyyətin, inzibati idarəetmə orqanlarının, işgüzar dairələrin, xeyriyyəçiliklə məşğul olan fondların, dini icmaların və ayrı-ayrı şəxslərin diqqətini cəlb etməkdir.

Cüzam xəstəliyini ilk dəfə 1873-cü ildə norveçli həkim Herhard Hanzen aşkar edib. Bu bakterial infeksiya nəticəsində ən çox dəri, yuxarı tənəffüs yolları və periferik sinirlər zədələnir. Cüzamın vərəm çöplərinə çox oxşayan törədicisi həmin toxumalarda xarakterik iltihab ocaqları — qranulomalar (onlara leproma deyilir) əmələ gətirir. Bu xəstəliyi bəzən lep-

ra və ya Hanzen xəstəliyi də adlandırırlar.

Cüzam bəşəriyyətə məlum olan ən qədim xəstəliklərdən biridir. Onun haqqında məlumatlara eramızdan əvvəl XV-X əsrlərə aid olan qədim yazılı abidələrdə rast gəlinir. Tibb elminin müasir uğurları sayəsində dünyada 14 milyon insan bu qorxunc xəstəlikdən xilas olub. Cəsarətlə söyləmək olar ki, dünyanın təxminən 100-ə yaxın ölkəsində cüzam xəstəliyi tamamilə yox dərəcəsinə çatıb. Lakin isti yerlərdə daha çox yayılan bu xəstəlik Hindistan, İndoneziya, Banqladeş, Braziliya və Mərkəzi Afrikanın bəzi ölkələrində ciddi problem olaraq qalır. İnfeksiya hava-damcı vasitəsilə yoluxur. Mütəxəssislər bildirirlər ki, cüzam xəstəliyi səbəbindən vəfat edənlərin nəsrləri yandırılmalıdır. Çünki cüzamın törədiciləri ən azı 2, ortalama isə 9-20 il ərzində sağ qala bilər.

Ölkəmizdə cüzam xəstələrinin sayı çox azdır. Həmin xəstəliyə mübtəla olanlar Bakının Umbakı qəsəbəsi ərazisində yerləşən Respublika Cüzam

2019-cu ilin dekabrında Çin-də ilk dəfə aşkar edilmiş və 2020-ci ilin yanvar ayında alovlanması baş vermiş 2019-nCoV koronavirusuna yoluxanların dünya üzrə ümumi sayı 9 692 nəfərə çatıb. Onlardan 1527 nəfərin vəziyyəti ağırdır. Bu virusdan ölüm hallarının da sayı artır — artıq 213 nəfər vəfat edib. Bu barədə Çin Dövlət Səhiyyə Komissiyası məlumat yayıb. Virus yoluxmaqda şübhəli bilinənlərin sayı isə 15 mindən çoxdur. İndiyədək 176 nəfər sağalaraq, xəstəxanadan tərək edib. Virus ən çox yoluxma və ölüm halları Çinin Hubey vilayətində qeydə alınıb — 5806 yoluxma və 204 ölüm. Bunlar yanvarın 31-nə olan məlumatlardır.

Çindən başqa, daha 19 ölkədə (Tailand, Cənubi Koreya, Yaponiya, Vyetnam, Sinqapur, ABŞ, Malayziya, Fransa, Avstraliya, Nepal, Kanada, Almaniya, Şri-Lanka, Kamboca, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Finlandiyada) ümumilikdə 100-ə yaxın adamın virusa yoluxması təsdiqlənib. Həmin xəstələrin əsas hissəsi ya Hubey sakinləri, ya da bu yaxınlarda orada səfərdə olanlardır.

Hazırda alovlanması müşahidə edilən bu virus tipi koronaviruslar ailəsinə aiddir. Bu ailəyə insanlara, pişiklərə, itlərə, quşlara, iri buynuzlu mal-qaraya, donuzlara və dovşanlara yoluxan 40 virus növü daxildir.

İlk dəfə 1965-ci ildə kəskin rinitli xəstədə ayırd edilən koronavirus bu adı tacşəkilli gö-rüntüsünə görə alıb.

Yaxın keçmişdə bir neçə dəfə koronavirus xəstəlikləri alovlanmaları baş verib. Bunlardan 2003-cü ildə SARS kəskin respirator sindromu epidemiyası zamanı yoluxanların 9%-i, 2012-ci ildə MERS Yaxın Şərq respirator sindromu epidemiyasında isə hətta 35%-i vəfat edib.

Bəs, koronavirus alovlanmaları niyə belə qəfil və bu qədər təhlükəli olur?

Təhlükəli koronaviruslar haradan peyda olur?

Mütəxəssislər hesab edirlər ki, SARS, MERS və 2019-nCoV koronavirus epidemiyalarında infeksiyanı yayan insanlar deyil, heyvanlar olub. Çin Dövlət Səhiyyə Komissiyasının məlumatına əsasən, koronavirusun yeni ştamminin vəhşi heyvanlardan yayıldığı yəqin edilib. Ümumiyyətlə, müxtəlif heyvanlar insan üçün təhlükəli olan bir çox virusların daşıyıcısıdır. Ancaq xəş-bəxtlikdən, insanın birbaşa heyvandan yoluxması az baş verir.

Böyük Britaniyanın Varvik Universitetinin professoru Endryu İston bildirir ki, əksər hallarda növlərarası baryer olur və adətən, o, virus üçün keçilməzdir: «Lakin immunitetin zəifləməsi və ya hansısa digər

Koronavirus nədir və niyə təhlükəlidir?

amilin təsiri ilə nadir yoluxma halları baş verə bilər. Təhlükə əksər hallarda virusun qeyri-adi mutasiyası ilə bağlı olur. Virus müəyyən tərzdə dəyişməlidir ki, ona uyğun olmayan yeni mühitdə yaşayıb inkişaf edə bilsin. Koronavirus insana nadir hallarda keçir, amma bu zaman vəziyyət çox ciddiləşə bilər».

Alim qeyd edib ki, koronavirusların heç də hamısı insan üçün təhlükəli deyil: «Biz daim onların az aqressiv növləri ilə üzləşirik. Ancaq bir növdən başqasına yoluxanlar ciddi təhlükə mənbəyi ola bilərlər».

«Növlərarası» koronaviruslar niyə belə təhlükəlidir?

Professor E.İston vurğulayıb ki, virus bir canlı növündən digərinə, məsələn, heyvandan insana yoluxanda onun özünü necə aparacağını, hadisələrin gedişini öncədən proqnozlaşdırmaq mümkün deyil: «Əslində, virusun yeni mühitdə özünə yer eləməsində qeyri-adi bir şey yoxdur. Lakin bu prosesin ilkin mərhələlərində o, çox güclü olur. Çünki virus gözlənilmədən heyvandan insana keçəndə, insanın immun sistemi onunla əvvəllər üzləşmədiyinə görə, onunla mübarizəyə, ona müqavimət göstərməyə hazır olmur».

Tək koronavirusların deyil, hər cür virusların bir canlı növündən digərinə keçməsi ciddi problemlər yaradır. Məsələn, 1918-1919-cu illərdə baş vermiş, ən ağır «ispan» grip pandemiyasının insanlara quşlardan yoluxması güman edilir. O zaman 50 milyonadək insan bu virusun qurbanı olmuşdu.

Hazırkı koronavirus epidemiyasının o dərəcədə ağır nəticələr törədəcəyini deməyə bu gün elə bir ciddi əsas yoxdur. Bununla belə, insanların heyvanlardan əvvəlki yoluxma halları göstərir ki, hadisələrin ən ağır gedişinə hazır olmaq lazımdır.

Koronavirus çox sürətlə yayıla bilərmi?

«Yaxşı ki, heyvandan insana ötürüldükdən sonra ilkin mərhələlərdə virus insandan insana

sürətlə yayıla bilmir. Bu, virusun qarşısında daha bir sədd, daha bir maneədir», — deyən Endryu İston, bununla belə, xəbərdarlıq edib ki, sonrakı mərhələdə yoluxma çox sürətlə baş verə bilər və belə olduqda vəziyyət çox ciddi hal alır: «Viruslar, o cümlədən koronaviruslar çox sürətlə mutasiya olurlar.

Mutasiyanın davam etməsi virusa insanlar arasında sürətlə yayılmağa imkan verəcək. Bu isə o deməkdir ki, qısa müddətdə epidemiya böyük əraziləri əhatə edə bilər. Buna görə yayılmanın qarşısını alan tədbirlər görmək zəruridir».

Alim bildirib ki, bəzən immuniteti zəif olanlar xəstələnsələr də, sağlam adam yoluxmaya bilər: «Bəzi viruslar çox sürətlə, bəziləri, əksinə, yavaş yayılır. İndi cavab tapmalı olduğumuz əsas suallardan biri bu yeni koronavirusun hansı tipə aid olmasıdır».

Virus yayıldıqda nə etməli?

Təəssüf ki, heç də həmişə dərmanların köməyi ilə virusun yayılmasının qarşısını almaq olmur. Ekspert deyir ki, effektiv virusəleyhinə preparatlar çox deyil. Lakin ümumi gigiyena qaydaları, əlləri yumaq, tibbi maskalardan istifadə etmək kimi sadə tədbirlər səmərəli ola bilər. Yoluxmuş adamları tez aşkarlamaq, onlara tibbi yardım göstərmək də infeksiyanın yayılması ehtimalını azaldır: «SARS və MERS koronaviruslarının alovlanmasından sonra belə xəstəliklərin yayılmasının qarşısını almaq üçün beynəlxalq səviyyədə fəaliyyət mexanizmləri işlənib hazırlandı. Buna görə də artıq cavab tədbirləri çox sürətlə görülür.

ÜST koronavirusla bağlı global fövqəladə vəziyyət elan edib

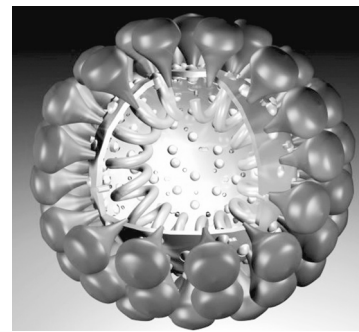
Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus Çin Xalq Respublikasında meydana çıxan və digər ölkələrə yayılan yeni koronavirus epidemiyası ilə bağlı yanvarın 30-da

ikinci dəfə Beynəlxalq Tibbi Sanitariya Qaydaları üzrə Fövqəladə Hallar Komitəsinin iclasını keçirib.

Toplantıda yeni koronavirusla bağlı global fövqəladə vəziyyət elan olunub.

ÜST-nin açıqlamasında fövqəladə vəziyyətin üzv dövlətlərə konkret tövsiyələrlə bağlı olduğu qeyd edilib. Bu tövsiyələrin məqsədi virusun ölkələrin sərhədlərini aşaraq daha da yayılmasının qarşısını almaqdır. Təşkilatın rəhbəri Tedros Adhanom Gebreyesus bildirib ki, hazırda Çinin hüdudlarından kənarda infeksiya hallarının sayı hələ ki azdır, lakin zəif səhiyyə sisteminə malik bir ölkədə bu virusun yayılmasının necə nəticələncəyini təsəvvür etmək mümkün deyil.

İclasda Çin Xalq Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinin nümayəndəsi mövcud vəziyyət və həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlər haqqında məlumat verib, ölkə daxilində koronavirus-

la bağlı rəqəmləri açıqlayıb. ÜST-nin Katibliyi digər ölkələrdəki vəziyyətə dair ümumi məlumat verib. Bildirilib ki, artıq digər ölkələrdə xəstəliyə yoluxanlar arasında Çinə səfər etməyənlər var. Çinin xaricində üç ölkədə virusun insandan insana ötürülməsi halı qeydə alınıb, onlardan biri ağır dərəcəlidir, ölüm halları olmayıb.

Həmçinin bəyan olunub ki, yeni növ koronavirusa dünya üzrə yoluxma hallarının sayı 17 il bundan əvvəl tüğyan etmiş SARS pandemiyasını aşıb. Belə ki, ÜST-nin məlumatına görə, SARS virusuna 2002-2003-cü illərdə 8096 nəfər yoluxmuş, 774 nəfər ölmüşdü.

Fövqəladə Hallar Komitəsi Çin hökumət orqanlarının bu məsələdə liderliyini və siyasi öhdəlik götürməsinə, şəffaflığını, mövcud epidemiyanın aradan qaldırılması və nəzarətdə saxlanması üçün göstərdiyi səylərini alqışlayıb. Çin digər ölkələrin sürətli şəkildə diaqnoz qoyması və özlərini qoruya bilməsi üçün virusu tez bir zamanda müəyyənləşdirib və genetik ardıcılığını paylaşmış. Bu, diaqnostik alətlər dəstəsinin qısa müddətə hazırlanmasına şərait yaradıb.

Komitə hesab edir ki, xəstə-

liyin erkən diaqnostikası, təcrid və müalicəsinin təmin etməklə, eləcə də təmas yollarının izlənməsi və risklərə uyğun sosial uzaqlaşdırma tədbirlərinin tətbiqi ilə virusun yayılmasına müdaxilə etmək mümkündür. Komitə epidemiyanın hazırda İctimai Səhiyyə sahəsində Beynəlxalq Fövqəladə Vəziyyət meyarlarına cavab verdiyini qəbul edib və Müvəqqəti Təvsiyələr hazırlanmasını məsləhət görüb.

Baş direktor zəruri hesab edərsə, Fövqəladə Hallar Komitəsi üç ay ərzində və ya daha tez yenidən toplaşacaq.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl ÜST-nin baş direktoru Tedros Adhanom Gebreyesus və ÇXR-in Sədri Si Cinpin görüşərək, yeni koronavirusa qarşı mübarizə tədbirlərini müzakirə ediblər. Pekində təşkil olunmuş görüşdə ÜST nümayəndələri Çinin epidemioloji xidmətlərinin hazırlığını, xüsusən də epidemiyanın episentri olan Uhan şəhərində tətbiq olunan operativ yanaşma tədbirlərini yüksək qiymətləndiriblər.

Təsirli epidemioloji tədbirlər üçün virus tədqiq olunmalıdır

ÜST-nin nümayəndəsi Kristian Lindmeyer Cenevrədə keçirilən brifinqdə bəyan edib ki, təsirli epidemioloji tədbirlər görmək üçün xəstəliyə tutulan insanın yoluxmadan sonra hansı mərhələdə ətrafdakılar üçün təhlükəli olmasını başa düşmək vacibdir. Hazırda alimlər hesab edirlər ki, inkubasiya dövrü 1-14 gün çəkir, lakin bunda tam əminlik yoxdur, əlavə tədqiqatlara ehtiyac var. ÜST daha təsirli epidemioloji tədbirlərin işlənilməsi üçün yeni koronavirusun xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi üçün Çinə texniki dəstək verməyi davam etdirir.

ÜST təmsilçisinin sözlərinə görə, müəyyən edilib ki, xəstəlik əsasən hava-damcı yolu ilə ötürülür. Lakin virus bir müddət (dəqiq zaman kəsiyi hələ ki məlum deyil, azı 30 dəqiqə) əşyaların səthində aktivliyini qoruyub saxlayır. Infeksiya mənbəyi hələ aşkarlanmayıb. Xəstəliyin ağırlığına gəlinə, bir çox hallarda söhbət mülayim simptomatikanın təzahüründən gedir. Yalnız yoluxanların beşdəbirində xəstəlik ağır keçir.

Azərbaycanda koronavirusa yoluxma halı yoxdur

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Bakı ofisi, Səhiyyə Nazirliyi və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi birgə bəyanatla bildiriblər ki, Çində yayılan koronavirus Azərbaycan ərazisində aşkarlanmayıb.

(Davamı səhifə 10-da)

Müdafiə Nazirliyi Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi tibb fakültəsinə hərbi həkim işi və hərbi feldşer işi ixtisasları üzrə 2020-2021-ci tədris ili üçün qəbul qaydalarını açıqlayıb.

Bildirilir ki, hərbi həkim işi ixtisası üzrə tədris Azərbaycan dilində, altı il olmaqla əyani aparılır. Bu ixtisasa sentyabrın 15-dək 16 yaşı tamam olan, 23 yaşadək, ümumtəhsil müəssisələrinin tam orta təhsil səviyyəsini bitirmiş, Azərbaycan Respublikasının kişi cinsli vətəndaşları qəbul edirlər.

Tədrisi Azərbaycan dilində iki il olmaqla əyani aparılan hərbi feldşer işi ixtisasına isə cari ildə ümumtəhsil müəssisələrinin tam orta təhsil səviyyəsini bitirmiş, sentyabrın 15-dək 17 yaşı tamam olan və 19 yaşı tamam olmayan, habelə 23 yaşadək hərbi vəzifəli, Azərbaycan Respublikasının kişi cinsli vətəndaşları qəbul edirlər.

Hər iki ixtisas üzrə qəbul olmaq istəyən namizədlər 2020-ci il aprel 1-dən 30-dək ərizə ilə fakültə rəisinə mürə-

Hərbi tibb fakültəsinə qəbul qaydaları açıqlanıb

ciət etməlidirlər. Müraciət üçün tələb olunan sənədlərin siyahısı Müdafiə Nazirliyinin saytında yerləşdirilib.

Şəxsiyyət vəsiqəsi, doğum haqqında şəhadətnamə, hərbi qeydiyyat haqqında sənəd və tam orta təhsil haqqında sənədin əsl nüsxəsi tələb olunan sənədlərdən biridir. Namizədlər hər hansı səbəbdən Hərbi tibb fakültəsində təhsil almaqdan imtina etdikləri halda Azərbaycan Tibb Universitetindən xaric olunmaları barədə öhdəlik götürürlər.

Hərbi tibb fakültəsində təhsil almaq istəyənlər Silahlı Qüvvələrin Baş Klinik Hospitalında hərbi həkim komissiyasında müayinədən keçməlidirlər. Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaşayanların hərbi həkim komissiyasında müayinələrini Naxçıvan şəhəri Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə təşkil olunur. Hərbi həkim komissiyasının müvafiq yoxlamalarından müvəffəqiyyətlə keçənlərin siyahısı qəbul imtahanında iştirak

etmək üçün Dövlət İmtahan Mərkəzinə göndərilir.

Müraciət edən şəxslərin məhkumluğu barədə arayışın

fənləri üzrə Azərbaycan dilində keçirilir.

Dövlət İmtahan Mərkəzinin keçirdiyi qəbul imtahanlarının

alınması fakültə rəisinin sorğusuna əsasən Müdafiə Nazirliyinin müvafiq idarəsi tərəfindən həyata keçirilir.

Hərbi həkim işi ixtisası üzrə namizədlər Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən keçirilən qəbul imtahanı verirlər. Qəbul imtahanı test üsulu ilə birinci mərhələdə buraxılış imtahanı (Azərbaycan dili, riyaziyyat, xarici dil) fənləri üzrə, ikinci mərhələdə isə IV ixtisas qrupunun (biologiya, kimya, fizika)

nəticələri əsasında bu ixtisasa qəbul edilən şəxslər dördüncü kursadək Azərbaycan Tibb Universitetində, son iki ili isə hərbi andı qəbul edərək Hərbi tibb fakültəsində təhsil alır və bütün növ təminatlarla təmin edirlər. Onlar dördüncü kursadək ayda 75 manat, son iki ili isə ayda 181 manat məbləğində müavinət alırlar. Təhsili və intizamı ilə fərqlənən əlaçı kursantların aylıq müavinətlərinə müvafiq qaydalara uyğun əlavələr edilir.

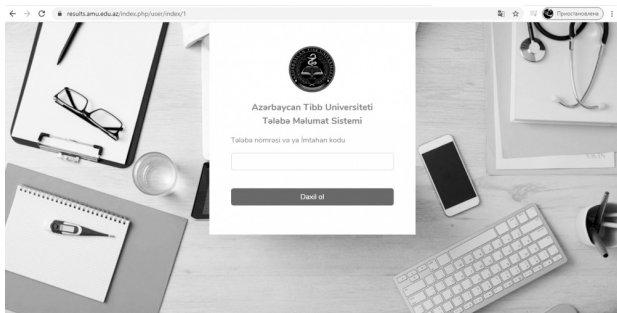
Hərbi feldşer işi ixtisası üzrə qəbul imtahanları Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən mərkəzləşdirilmiş qaydada test üsulu ilə Azərbaycan dilində, Azərbaycan dili və kimya fənləri üzrə aparılır. Bu ixtisas üzrə Hərbi tibb fakültəsinə qəbul olan şəxslər təhsil müddətində bütün təminat növləri ilə təmin olunur və ayda 245 manat məbləğində müavinət alırlar.

Sənədlər Azərbaycan Tibb Universitetinin Hərbi tibb fakültəsində yaradılmış komissiya tərəfindən qəbul olunur (ünvan: Bakı şəhəri, Ceyhun Səlimov küçəsi, 3. Silahlı Qüvvələrin Baş Klinik Hospitalının ərazisi. Əlaqə telefonu: 431-39-73).

Naxçıvan Muxtar Respublikasında yaşayanlar sənədlərini Naxçıvan şəhəri Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə təqdim edirlər (əlaqə telefonu: 544-00-15, 544-00-16).

Qəbul imtahanının tarixi Dövlət İmtahan Mərkəzi tərəfindən elan olunduqdan sonra əlavə məlumat veriləcək.

ATU-nun tələbələri imtahan nəticələrini elektron şəkildə öyrənə biləcəklər

Əsas fəaliyyət istiqamətlərini elektronlaşdıran Azərbaycan Tibb Universiteti (ATU) daha bir mühüm dəyişikliyə imza atıb. Belə ki, universitet tələbələrini imtahanlardan topladığı nəticəni öyrənməyə imkan verən vahid elektron baza – Tələbə Məlumat Sistemi istifadəyə verilib.

Universitetin İnformasiya Texnologiyaları şöbəsinin müdiri Rəmzi Əliyevin bildirdiyinə görə, belə bir bazanın yaradılması üçün bir müddətdir işlər görüldü: «Artıq results.amu.edu.az ünvanında Tələbə Məlumat elektron resursu istifadəyə verilib. Universitetin hər bir tələbəsi özünə-məxsus nömrə və ya im-

tahan kodu ilə sistmə daxil olaraq, imtahandan öncə ballarını və imtahandan sonra əldə etdiyi nəticəni öyrənə bilər».

R.Əliyevin sözlərinə görə, 2019-2020-ci il payız semestrindən başlayaraq, Tibb Universitetinin yuxarı kurs tələbələri həmin resursdan yararlanı bilərlər. Həmin resursun yaradılması tələbələrə əlavə vaxt itkisindən azad edir. Onların dekanlığa üz tutaraq hansısa məlumatı öyrənməsinə ehtiyac qalmır. Bu, bütövlükdə imtahan prosesinin daha da şəffaflaşdırılması, tələbə-müəllim ünsiyyətinin minimuma endirilməsi istiqamətində aparılan işlərə töhfədir.

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi jurnalistlər üçün təlim keçirib

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin təşkilatçılığı ilə ölkənin aparıcı media nümayəndələri üçün «KİV nümayəndələrinin icbari tibbi sığorta sahəsində məlumatlılığının artırılması» mövzusunda təlim keçirilib.

Təlimin əsas məqsədi media təsisatları ilə peşəkar kommunikasiyanı gücləndirməkdən, jurnalistlərin icbari tibbi sığorta sisteminin məqsədi, əhəmiyyəti, əhaliyə verəcəyi faydalar və səhiyyənin maliyyələşməsi haqqında məlumatlılıq səviyyəsini artırmaqdan ibarət olub.

Təlimdə agentliyin departament rəhbərləri Vüqar Qurbanov, Aynurə Əhmədov, Şöbə müdirləri Şükür Eyvazov, Yadigar Mahmudzadə, koordinatorlar Səbinə Quliyeva və Nəsimi Nuriyev icbari tibbi sığortanın ölkə üzrə mərhələli tətbiqi və sığorta haqqı, xidmətlər zərfi və müştərək maliyyələşmə məbləği, səhiyyə işçiləri-

nin əməkdaşlarına əlavələrin tətbiqi, tibb müəssisələrinin və tibb işçilərinin kütləvi informasiya vasitələri ilə əməkdaşlığı mövzularında çıxışlar ediblər.

Təlimdə icbari tibbi sığortanın ölkə üzrə mərhələli tətbiqi ardıcılığı, icbari tibbi sığorta haqqının hesablanması və icbari tibbi sığorta çərçivəsində həyata keçirilmiş ürək əməliyyatı ilə bağlı videoçarxlar nümayiş olunub.

Sual-cavab sessiyasında jurnalistləri maraqlandıran məsələlər agentliyin əməkdaşları tərəfindən cavablandırılıb.

Təlim iştirakçılarına sertifikatlar təqdim olunub.

«Ortopedik stomatologiya – propedevtika» kitabının təqdimatı olub

Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Stomatoloji Klinikasında yeni dərsliyin təqdimatı keçirilib. «Ortopedik stomatologiya – propedevtika» kitabı bu sahə üzrə əsas dərsliyin II hissəsidir. Kitabın müəllifləri Ortopedik stomatologiya kafedrasının müdiri, professor Nazim Pənahov və həmin kafedranın dosenti Səid Əhmədovdur.

Təqdimat tədbirində professor Nazim Pənahov bildirib ki, kitabda ortopedik stomatologiya-

nın inkişaf tarixi, üz-çənə sisteminin funksional anatomiyası kimi mövzular yer alıb: «Həmçinin çənənin biomexanikası, ortopedik stomatologiya şöbəsinin təşkili, ortopedik stomatologiya klinikasında deontologiya və s. kimi mövzular əhatə olunub. Kitabın müasir, oxunaqlı və tələbələrə maraqlı olması üçün seçilmiş daha çox istifadə edilən praktikla ilə yanaşı, ortopedik stomatologiyanın Azərbaycanda tarixinə də yer verilib».

Kitabın elmi redaktoru, pro-

fessor Mübariz Allahverdiyev stomatologiyanın çox vacib bir sahə olduğunu, onun dünyada və Azərbaycanda inkişaf etdiyini vurğulayıb və kitabın tələbələr üçün faydalı olacağına əminliyini bildirib.

Tədris şöbəsinin müdiri, dosent Samir Cavadov yeni dərsliyin hazırlanmasını kafedranın nailiyyəti adlandıraraq və tələbələrə rahat edən dərslik çatışmazlığının aradan qaldırılması istiqamətində atılan uğurlu addım kimi qiymətləndirib.

Ortopedik stomatologiya ka-

fedrasının professoru Zöhrab Qarayev dərsliyin əhəmiyyətini vurğulayaraq, kitabın ərsəyə gəlməsində əməyi olan hər kəsə öz minnətdarlığını bildirib.

Təqdimat mərasiminin so-

nunda dərsliyin həmmüəlliflərindən olan Stomatologiya fakültəsinin dekanı, kafedranın dosenti Səid Əhmədov çıxış edərək, səslənən fikirlərə, xoş sözlərə görə təşəkkürünü bildirib.

Интересные факты из мира генетики

Интеллект не передается от отца к сыну

1. Интеллектуальные способности не передаются от отца к сыну. Если отец гений, то его сын 100% не станет таковым.

2. Идиотизм не передается от отца к сыну.

3. Интеллект от отца может передаваться только дочери. И только наполовину.

4. Унаследовать интел-

ти своего сына, гляди на отца своей жены (если он умный, то твой сын тоже будет умным).

2. Твоя дочь получит половину твоего ума. Но и половину твоей тупости. По интеллекту она будет ближе к тебе. Ее сын получит все твои умственные способности. Хочешь умное поколение

дольше длится, а то, что она намного позже начинается.

Для тех, кому сегодня 40, 50, 55 лет, старость начнется только лет в 75-80. То есть на добрых 25 лет - четверть века! - позже, чем для поколения наших родителей.

Еще совсем недавно в человеческой жизни было лишь 3 основных периода: молодость, зрелость, старость. Теперь «зрелость» случается в 50 и отмечает собой начало абсолютно нового, попросту не существовавшего раньше этапа в человеческой жизни.

Что мы знаем о нем?

1. Он продолжается почти 30 лет - с 50 до примерно 75.

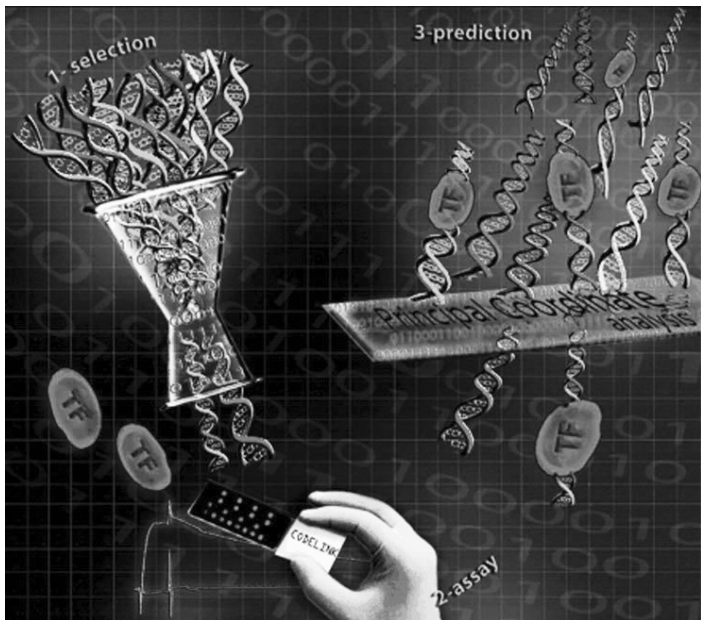
2. В отличие от прежних представлений, физические и интеллектуальные возможности человека в этот период при правильном подходе не снижаются и остаются, по крайней мере, не хуже, а в некоторых случаях и лучше, чем в молодости.

3. Потенциально это лучший, самый качественный период в человеческой жизни, поскольку совмещает в себе здоровье, силы и жизненный опыт. «Если бы молодость знала, если бы старость могла» - это больше не про нас. По всем статистическим данным последних лет, самое счастливое время в жизни, ее пик наступает теперь примерно в 65 лет.

4. Те, кому сегодня 55-65 лет, проживают этот период первыми в истории человечества. Раньше его просто не было, поскольку люди намного раньше старели.

5. В ближайшие несколько десятилетий люди возраста 50-75 станут самой массовой возрастной группой на планете.

Евгений ЛЕВИТОВ

лект мужчина может только от своей матери, который она, в свою очередь, унаследовала от своего отца.

5. Дочери гениев будут ровно наполовину умны, как их отцы, но сыновья дочерей будут гениями. Если их отец туп, то дочери будут ровно наполовину такими же, как их отцы.

6. Поэтому гениальных женщин почти не существует, как и не существует стопроцентных недалеких женщин. Зато мужчин-гениев и мужчин-тупиц очень много. Отсюда и поколение неудачников-алкашей, матерей-одиночек, а также нобелевские лауреаты (почти все мужчины).

Выводы для мужчин:

1. Чтобы спрогнозировать умственные способнос-

ние — мечтай о дочери.

3. Твои умственные способности от мамы, а вернее от дедушки.

Выводы для женщин:

1. Твой сын по уму — копия твоего отца, поэтому ругать его «ты такой же тупой, как твой отец» — не верно.

2. Твоя дочь по воспитанию будет как ты, но по уму как ее отец. Ее же сыновья будут умственными копиями ваших мужей.

Считается, что главный результат роста продолжительности жизни — то, что пожилые люди теперь дольше живут. Но это не так.

Главным, огромным, стратегическим, меняющим на наших глазах все человечество следствием скачка продолжительности жизни является вовсе не то, что старость теперь

В 1926 году к известному психиатру пришел изнуренный до дистрофии пациент, судя по манерам — «из бывших», с жалобой на беспричинную тоску и апатию, из-за которых он совсем не может есть и спать.

Осмотрев его, врач прописал ... читать юмористические рассказы: «Лучше всего, батенька, возьмите томик Зощенко. Может быть, вам покажется простовато, этак по-пролетарски. Но смешно! Этот Зощенко — большой весельчак». «Доктор, — грустно вздохнул ипохондрик. — Я и есть Зощенко».

Чем отличается жизнь после 50 от всей предыдущей жизни?

*Тому, как жить после 50,
нас никто никогда не учил!*

В младенчестве нас готовят к детству, в детстве - к юности, в юности - к молодости, а в молодости мы проводим десятки часов, готовя себя к предстоящим испытаниям зрелости. И только границу в 50 лет мы пересекаем, не имея ни малейшего представления о том, как, чем и ради чего жить дальше.

Здесь нет ничего удивительного. Откуда

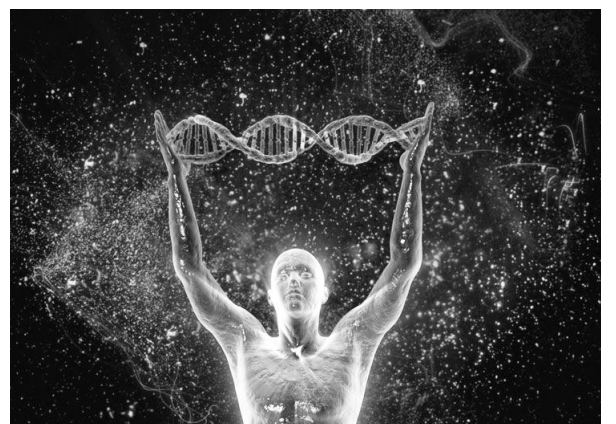
таким знаниям взяться, если еще для поколения наших родителей в 50 лет официально начиналась старость, и жить дальше вообще не полагалось, а полагалось начинать понемногу умирать.

Мы редко осознаем, что та жизненная программа, которой мы неукоснительно следуем, путешествуя по жизни, на самом деле заложена в нас предыдущими поколениями. Именно предыдущими поколениями созданы те книги, фильмы, система образования, которые в детстве и в молодости формируют наше сознание.

Но у предыдущих поколений не было никаких представлений о жизни после 50 по той простой причине, что после 50 лет жизни не было в принципе. Потому нет их и в программе жизни, которая досталась нам от них в наследство.

По всей и всяческой статистике для тех, кому сегодня 50-55 или около того, старость начнется не раньше 80 лет. Это очень, очень приятно, конечно.

Нам просто взяли и подарили аж 25 лет (!) дополнительной активной и насыщенной жизни. Проблема в том, что нас не научили как пользоваться этим

подарком. И в результате, переходя границу в 50 и соглашаясь по незнанию на преждевременную старость, мы рискуем потерять добрых 25-30 лет, которые - без преувеличения - могли бы быть лучшими в нашей жизни.

После 50 лет в жизни наступает замечательный момент, когда есть время, здоровье, силы, свобода от социальных обязательств, опыт, и до начала старости, по современным меркам, еще четверть века!

Не теряйте этого времени зря. Потом будете очень жалеть!

Если вам за 50, то для вас сегодня возможно абсолютно все: новые увлечения, новые радости и впечатления, новая карьера, новая любовь, новые путешествия. Причем качество этих жизненных впечатлений намного превышает все, что было доступно в зеленой, неумелой юности или обремененной обязательствами зрелости. Ура! Жить да жить!

В.ЯКОВЛЕВ

Autizmin yeni səbəbi aşkar edilib

Autizmin ehtimal edilən risk amili genetikla bağlı deyil. Məlum olub ki, bir zülalın çatışmaması erkən mərhələlərdə beyinin inkişafını ləngidir, autizm tipli pozuntular üçün səciyyəvi simptomlara şərait yaradır.

Amerikanın Ratger Universitetindən olan tədqiqatçılar sübut ediblər ki, uşağın bətn daxili və erkən inkişafı dövründə beyində p75NTR adlı zülalın çatışmaması autizmin inkişafına səbəb ola bilər.

Bu araşdırmanın nəticələri Ratger universitetinin saytında dərc edilib.

Alimlər bildirirlər ki, beyinin inkişafı qarşılıqlı əlaqəli hadisələr seriyasıdır və bu proses fasiləsiz getməlidir. p75NTR adlı zülal çatışmadıqda bu prosesi pozan dəyişikliklər baş verir.

Müəlliflər deyiblər: «Normal inkişafı tənzimləyən xüsusiyyətləri nəzərə almaq lazımdır. İndi biz insanın davranışına və onun koqnitiv funksiyalarına təsir göstərə biləcək amilləri müəyyən etmişik».

Araşdırmalar davam etdiriləcək.

Azərbaycanın təbabət elmində özünəməxsus yeri olan görkəmli alim, fəaliyyəti, əməlləri ilə yaddaşlarda daim yaşayan vətənsəvər ziyalı, ölkəmizin endokrin cərrahiyyəsinin banilərindən biri, tibb elmləri doktoru, professor, Əməkdar elm xadimi Fikrət Mirmehdi oğlu Mirsəlimovun anadan olmasının 90-cı ildönümüdür. Onu tanıyan minlərlə insanın xatirində ancaq müsbət

1957-ci ildə İbn Sina adına Tibb İnstitutunun Cərrahiyyə kafedrasına assistent vəzifəsinə qəbul edilir.

Düşənbədə yaşadığı dövr alimin yaradıcılığında elmi yeniliklərlə zəngin bir mərhələ olub. F.Mirsəlimov 1959-cu ildə “Sadə və tireotoksik ur zamanı nişanlanmış atomlar — radioaktiv fosfor istifadə edildikdə kapilyar qan dövrünün vəziyyəti” mövzusunda namizəd-

çoxprofilli, nüfuzlu elmi-tədqiqat mərkəzi kimi formalaşmış. Apardığı geniş, çoxşaxəli araşdırmaların samballı və perspektivli nəzəri və praktik nəticələrinin əldə olunması, şübhəsiz, alimin elmi uzaqgörənliyi sayəsində baş verib. İnstitutun maddi-texniki bazasının möhkəmlənməsində, yeni tikilmiş korpusda o zaman SSRİ-də çox az sayda olan ixtisaslaşdırılmış endokrin cərrahiyyə şöbəsinin ön

Fikrət müəllim ömrünün 61 ilini cərrahlığa, bu illərin 53-nü isə fasiləsiz olaraq M.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzində fəaliyyətə sərf edib. O özünə və onunla çalışan

əməkdaşlara qarşı çox tələbkar, prinsipial, ancaq eyni zamanda, bir o qədər də həssas, səmimi, olduqca sadə və alicənab insan idi. Bilik və təcrübəsini gənc nəsilə çatdırmağı özünə borc bilərək, praktik cərrah-endokrinoloqların və elmi kadrların hazırlanmasına xüsusi diqqət ayırırdı. Onun rəhbərliyi altında 8 elmlər namizədliyi dissertasiyası müdafiə olunmuşdu. O dəfələrlə N.Nərimanov adına Azərbaycan Tibb İnstitutunda Dövlət buraxılış imtahan komissiyasına sədrlik etmişdi. Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Ali Attestasiya Komissiyasının tibb üzrə ekspert şurasının daimi üzvü idi. Beynəlxalq Eko-Energetika Akademiyasının akademikli seçilmişdi. Görkəmli alim 200-dən artıq elmi əsərin, 2 monoqrafiyanın, 5 metodik vəsaitin, 4 ixtiranın müəllifi idi. Fikrət müəllim elmi və digər tədbirlərdə çox lakonik, məntiqi, obyektiv fikir söyləməyi bacaran, aydın düşüncəli, müdrik ziyalı idi. Uzun illər tibb elmi və təhsili sahəsində böyük xidmətlərinə görə F.Mirsəlimov “Şöhrət Nişanı” ordeni, medallar və fəxri fərmanlarla təltif edilmişdi. Azərbaycanın Əməkdar elm xadimi fəxri adına layiq görülmüşdü.

Fikrət müəllim qayğıkeş və mehriban ailə başçısı, nümunəvi ata, baba və ulu baba idi, heç vaxt dəyanətini itirməyən, etibarlı yoldaş idi.

Vətənə, xalqa və elmə şəərəflə xidmət etmiş, sadə və təvazökar insan, zəngin mənəviyyat sahibi Fikrət müəllim 2014-cü ilin iyun ayında dünyasını dəyişdi.

Öz elmi, təhsili və mədəniyyəti sayəsində qəlblərdə parlaq iz qoymuş professor Fikrət Mirmehdi oğlu Mirsəlimov yeni nəsillər üçün ibrət nümunəsi olacaq bir şəxsiyyət ömrü yaşayıb və onu tanıyan minlərlə insanın xatirələrində əbədi yaşayır.

Professor R.AĞAYEV, Akademik M.Topçubaşov adına Elmi Cərrahiyyə Mərkəzinin direktoru

Türkiyədə propofol tərkibli «Dormofol» dərman vasitəsi geri çağırılıb

Türkiyənin Sparta şəhər xəstəxanasında endoskopiya və kolonoskopiya keçən 8 xəstədən birinin anesteziya iynəsindən sonra həyatını itirməsi Türkiyə Səhiyyə Nazirliyində ciddi narahatlığa səbəb olub və ölkənin Dərman və Tibbi Cihaz Qurumu propofol tərkibli «Dormofol» 1 faizli intravenoz inyeksiya və «Dormofol» 2 faizli intravenoz inyeksiya dərman vasitəsini geri çağırılıb. İlk araşdırmalara görə, dərman vasitələrinin keyfiyyəti şübhə doğurur.

Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyindən verilən məlumata görə, həmin dərman vasitələri Azərbaycanda dövlət qeydiyyatına alınmayıb və ölkəmizə idxal olunmayıb. Nazirlikdən onu da bildiriblər ki, propofol tərkibli dərman vasitələrinin risk-fayda nisbəti müsbətdir və onların təhlükəsizliyinə Analitik Ekspertiza Mərkəzinin Farmakonəzarət şöbəsi tərəfindən nəzarət edilir.

Gəncədə stomatoloqlar üçün səyyar kurs

Əziz Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Həkimləri Təkmilləşdirmə İnstitutunun (ADHTİ) Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrası tərəfindən Davamlı Tibbi Təhsil proqramına uyğun olaraq Gəncə Şəhər Səhiyyə İdarəsində stomatoloqlar üçün səyyar kurs təşkil edilib. Kursda Gəncə şəhərində fəaliyyət göstərən həkimlərlə yanaşı, yaxın bölgələrdən olan həkim-stomatoloqlar da iştirak ediblər.

Müdavimləri stomatologiyanın aktual məsələləri ilə tanış etmək, onların dişlərin və diş əti sağlamlığının qorunub saxlanmasına, ağız boşluğu xəstəliklərinin erkən aşkarlanmasına dair bilik və praktik bacarıqlarını təkmilləşdirmək məqsədi daşıyan dərslərdə stomatoloji xəstələrdə dişlər və implantlar ətrafında diş əti xəstəlikləri haqqında ictimai məlumatlılığı artırmaq, həmi- ləlik, şəkərli diabet və ürək-damar xəstəlikləri zamanı qarşıya çıxan problemləri həll etmək yolları da araşdırılıb.

Səyyar kursda dərsləri ADHTİ-nin Stomatologiya və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının əməkdaşları dosent Cavid Əhmədboyli və dosent Rəhim Qarayev aparıblar.

Unudulmaz alim Fikrət Mirsəlimov

təəssürlər qoyub gedən Fikrət Mirsəlimov 1929-cu il sentyabrın 18-də Bakıda, Azərbaycanın Əməkdar həkimi, məşhur alim, Əməkdar elm xadimi, tibb elmləri doktoru, professor Mirmehdi Mirmövsum oğlu Mirsəlimovun ailəsində anadan olub. Azərbaycanda patoloji fiziologiyanın banilərindən biri və tibb elminin bu sahəsi üzrə ilk professoru olan Mirmehdi müəllim zəngin dünyagörüşünə, geniş erudisiyaya malik, bir neçə xarici dil bilən, ədəbiyyatın, tarixin, Azərbaycan muğamlarının dərin bilicisi, çox işıqlı və böyük ziyalı idi.

Fikrət Mirsəlimov həm nəsilədən gələn dərin maarifçilik genlərinin təsiri, həm də fitri istedadı, bir fərd kimi müsbət enerji daşıyıcısı olduğuna görə böyük şəxsiyyətə, böyük alimə çevrilə bildi.

1947-ci ildə Bakıdakı 6 nömrəli məktəbi qızıl medalla bitirən Fikrət elə həmin il N.Nərimanov adına Azərbaycan Dövlət Tibb İnstitutunun Müalicə-profilaktika fakültəsinə daxil olub. Hələ tələbə ikən cərrahiyyə sahəsinə meyil göstərən F.Mirsəlimov təhsil dövründən şəhər tibbi yardım stansiyasında feldşer kimi əmək fəaliyyətinə başlayıb. Tibb İnstitutunu qırmızı diplomla bitirdikdən sonra isə Orta Asiyaya — Tacikistana təyinat alıb, İbn Sina adına Düşənbə Tibb İnstitutunun Cərrahiyyə kafedrasının nəzdində klinik ordinaturaya daxil olub.

İstedadlı, intizamlı və çalışqan, sənətini sevən, məqsədyönlülüyü və cəsarətliyi ilə fərqlənən gənc həkim tez bir zamanda Vətəndən uzaqlarda etimad və hörmət qazanır, Tacikistan Səhiyyə Nazirliyinin əmri ilə tibbi yardımın təşkili məqsədi ilə Leninabad vilayətinin bir rayonunda, bərbad vəziyyətdə olan xəstəxanaya baş həkim göndərilir. Böyük çətinliklərlə üzləşən 25 yaşlı doktor təşkilatçılıq bacarığını, iradə və məsuliyyət hissi nümayiş etdirərək, bu tapşırığı qısa bir zamanda müvəffəqiyyətlə yerinə yetirir — çoxprofilli xəstəxana işə salınır və sakinlərin istifadəsinə verilir.

Sınaqdan ləyaqətlə çıxan Fikrət doktoru geriye Düşənbəyə çağırırlar və yarımçıq qalmış ordinaturanı bitirdikdən sonra o,

lik dissertasiyasını müdafiə edib. Bu dissertasiya ilə onun gələcək fəaliyyətində endokrin cərrahiyyə sahəsində dərin elmi yaradıcılığın əsası qoyulur.

1961-ci ildə Vətənə döndən F.Mirsəlimov Azərbaycan SSR Elmlər Akademiyasının Elmi Tədqiqat Klinik və Eksperimental Cərrahiyyə İnstitutunda baş elmi işçi vəzifəsində çalışmağa başlayır. Daim elmi axtarışlar eşqi ilə yaşayan Fikrət müəllim böyük əzm və fədakarlıqla elmin qarşısında duran və həllini gözləyən ən aktual problemləri tədqiqat obyekt seçir. Bu dövrdə onun bir cərrah kimi püxtələşməsi və təkmilləşməsində görkəmli professorlar Zülfüqar Məmmədov və Xanlar Hacıyevin böyük rolu olub. F.Mirsəlimov onları öz müəllimləri sayır, həmişə hörmət və minnətdarlıqla xatırlayırdı. Öz iş kabinetində atasının portretinin yanında bu iki insanın da şəkilləri dururdu. Qazandığı uğurlarla heç vaxt arxayınlaşmayan, həmişə axtarışda olan Fikrət müəllimin gərgin əmək tələb edən səmərəli elmi tədqiqat işləri öz nəticəsini 1968-ci ildə «Böyrəküstü vəzi qabığı və ətraf arteriyalarının obliterasiyaedici xəstəliyi (klinik, funksional, hormonal və histoloji müayinələrin materialları)» adlı doktorluq dissertasiyasında tapa bildi. Uğurla müdafiə etdiyi bu tədqiqatın əsas müddəaları keçmiş Sovetlər İttifaqının mütəxəssislərinin diqqətini cəlb etmişdi. Yorulmaz alim, eyni zamanda, praktik fəaliyyətə məşğul olan bacarıqlı cərrah idi, endokrin vəzi, qarın boşluğu, qarın boşluğu arxası sahələr, simpatik sütun və sair mürəkkəb əməliyyatları məharətlə icra edirdi. Buna görə də beş il müddətində Bakı şəhəri Səhiyyə İdarəsinin baş cərrahı olmuşdu.

Yüksək elmi təşkilatçılıq və iş qabiliyyətli, zəngin dünyagörüşü və dərin elmi intuisiya sahibi, çox ünsiyyətçi F.Mirsəlimov 1972-ci ildə Akademik M.Topçubaşov adına Elmi Tədqiqat Klinik və Eksperimental Cərrahiyyə İnstitutunun elmi işlər üzrə direktor müavini təyin olunub və iyirmi ildən çox bu məsuliyyətli vəzifəni daşıyıb. Onun rəhbərliyi və bilavasitə iştirakı ilə institut ixtisaslaşmış,

müasir səviyyədə təşkil olunmasında, hormonal, radioizotop, immunoloji və s. laboratoriyaların yaradılmasında Fikrət müəllimin təşəbbüskarlığı çox əhəmiyyətli rol oynayıb. Yeni qurulan bu şöbəyə F.Mirsəlimov 25 il ərzində yorulmadan rəhbərlik edib, burada qısa müddətdə bacarıqlı və perspektivli gənc həkimləri ətrafına toplayıb. O özü də çox mahir, fəal cərrah olaraq, qalxanvari vəzidə və onun ətrafındakı vəzilərdə, yumurtalıqlarda, mədəaltı və böyrəküstü vəzilərdə, qarın boşluğu orqanlarında və s. 15 minə yaxın əməliyyat aparıb.

1982-ci ildə professor elmi adına layiq görülmüş F.Mirsəlimov həmişə yeniliklərə can atırdı. Onun elmi maraq dairəsi olduqca geniş və rəngarəng idi. Xüsusi qeyd etmək lazımdır ki, ölkəmizdə endokrin vəzilərdə bir sıra çox mürəkkəb əməliyyatlar, o cümlədən obliterasiyaedici endarterit zamanı Nəzarov əməliyyatı (birtərəfli epinefrectomiya və bel simpatektomiyası), androsteroma, feoxromositoma, insulomanın çıxarılması, İsenko-Kuşinq xəstəliyi zamanı bir və iki tərəfli epinefrectomiya əməliyyatları məhz Fikrət müəllim tərəfindən ilk dəfə icra olunmuşdu.

Professorun uzun illər gərgin məqsədyönlü tədqiqatlarının, eləcə də onun rəhbərliyi altında institutda aparılan elmi araşdırmaların əsas istiqamətləri endokrin vəzi xəstəliklərinin patogenezi, diaqnostika və eksperimentlərdə öyrənilməsindən ibarət olub. Onun şəfəli əlləri on minlərlə insanı yenidən həyata qaytarıb.

Geniş erudisiyalı və intellektual insan olan F.Mirsəlimov təbabətin inkişafı üçün hər vasitə ilə çalışıb. O, 1979-1991-ci illərdə “Azərbaycan Tibb Jurnalı”nın baş redaktoru olub. Bu nəşrin köməkliyi ilə o, həkimlərin hazırlığının keyfiyyətinin artırılması üçün, onların tibb elminin nailiyyətləri və inkişafının perspektiv istiqamətləri haqqında məlumatlandırılması üçün böyük qüvvə sərf edib. Jurnalın poliqrafik tərtibatının yaxşılaşması, məqalələrin ingilis dilində qısa xülasəsinin çap olunması onun coğrafi baxımdan yayılma sahəsinin genişlənməsinə (ABŞ, AFR) imkan yaradıb.

Ученые доказали, что мысли - это то, что объединяет и удерживает вместе это постоянно меняющееся энергетическое поле в «объектах», которые мы видим.

Итак, почему мы видим человека, вместо сверкающего скопления энергии?

Вспомните о кинофильме. Фильм представляет собой сбор около 24 кадров в секунду. Каждый кадр разделен пробелом. Однако, из-за скорости, с которой один кадр заменяет другой, наши глаза обманывают нас, думая, что мы видим непрерывную и движущуюся картину.

Телевизионная трубка - это просто трубка с кучами электронов, попадающих на экран определенным образом, создавая иллюзию формы и движения.

У нас есть 5 физических чувств (зрение, звук, осязание, обоняние и чувство вкуса). Каждое из этих чувств имеет определенный спектр (например, собака слышит другой диапазон звука, чем мы, змея видит другой спектр света, чем мы, и так далее). Другими словами, наш набор чувств воспринимает море энергии с определенной ограниченной точки зрения и составляет образ из этого. Оно не является полным и не является точным.

Квантовая реальность: безграничный потенциал во всем

Физики, получившие Нобелевскую премию, доказали, что физический мир - это одно большое море энергии, которое снова и снова вспыхивает, и исчезает в течение миллисекунд.

Это просто интерпретация. Все наши интерпретации основаны исключительно на «внутренней карте» реальности, которую мы имеем, а не на истине. Наша «карта» является результатом коллективного опыта нашей личной жизни.

Наши мысли связаны с этой невидимой энергией, и они определяют, что образует энергия. Ваши мысли буквально сдвигают вселенную по принципу «частица за частицей», чтобы создать свою физическую жизнь.

Оглянитесь. Все, что вы видите в нашем физическом мире, начиналось как идея, которая росла, она делилась и выражалась, до тех пор, пока не выросла достаточно в физический объект через ряд шагов. Вы буквально становитесь тем, о чем вы думаете больше всего. Ваша жизнь становится тем, что вы воображали и во что верили. Мир буквально является вашим зеркалом, позволяющим вам ощущать на физическом плане то, что вы считаете своей

истинной ... до тех пор, пока вы не измените это.

Квантовая физика показывает нам, что мир не является твердой и неизменной вещью, которой он может казаться. Вместо этого, это очень жидкое место, созданное с использованием наших индивидуальных и коллективных мыслей. То, что мы считаем истинным, на самом деле является иллюзией, почти как волшебный трюк. К счастью, можно раскрывать иллюзию и, самое главное - ее изменить.

Из чего состоит ваше тело?

Человеческое тело состоит из девяти систем, включая циркуляторную, пищеварительную, эндокринную, мышечную, нервную, репродуктивную, респираторную, скелетную и мочевую.

Из чего они состоят? - Из тканей и органов.

Из чего состоят ткани и органы? - Из клетки.

Из чего сделаны клетки? - Из молекулы.

Из чего сделаны молекулы? - Из атомов.

Из чего сделаны атомы? - Из субатомных частиц.

Из чего состоят субатомные частицы? - Из ЭНЕРГИИ!

Все мы - это чистый свет энергии в его самой красивой и разумной конфигурации. Энергия, которая постоянно изменяется под поверхностью, и вы контролируете все это своим мощным умом.

Вы - одно большое звездное и сильное Человеческое Существо.

Если бы вы могли увидеть себя под мощным электронным микроскопом и провести другие эксперименты над собой, вы бы увидели, что вы состоите из группы постоянно меняющейся энергии в виде электронов, нейтронов, фотонов и так далее.

Квантовая физика говорит нам, что это акт наблюдения объекта, который не существует независимо от его наблюдателя! Итак, как вы можете видеть, ваше наблюдение, ваше внимание к чему-то и ваше намерение буквально создают эту вещь. Это научное

доказательство.

Ваш мир состоит из духа, ума и тела. Каждый из этих трех имеет функцию, которая уникальна. То, что вы видите своими глазами и переживаете своим телом, - это физический мир, который мы назовем Телом. Тело - это эффект, созданный причиной. Эта причина - Мысль. Тело не может творить. Оно может только переживать и быть пережитым, это его уникальная функция.

Мысль не может ощущаться, она может только составлять, создавать и интерпретировать. Она нуждается в мире относительности (физическом мире, теле), чтобы испытать себя.

Дух - это все, что есть, то, что дает Жизнь Мыслям и Телу.

Тело не имеет силы создавать. Тело - это чисто эффект, не имеющее силы вызвать или создать.

Ключом ко всей этой информации является то, как вы учитесь видеть вселенную, чтобы вы могли проявить все, что вы действительно желаете.

Наша нервная система устроена таким образом, что придумывание чего-то нового стимулирует центры удовольствия. И не важно, какие гены вам достались, - творить может каждый. Молекулярный биолог, нейропсихолог, доктор наук Эстанислао Бахрах рассказывает о способах, с помощью которых можно получать больше инсайтов-озарений. Предлагаем вашему вниманию 15 цитат из его бестселлера «Гибкий ум. Как видеть вещи иначе и думать нестандартно».

1. Когда мы слишком хорошо знаем какую-то тему, когда у нас огромный опыт, когда мы понимаем уклад какой-либо дисциплины, в моем случае - молекулярной биологии, или страны, компании, семьи, появляется уверенность. И это хорошо.

Но во многих случаях знания ограничивают разум, мешают смотреть вглубь и искать разные возможности или ответы на один и тот же вопрос. В целом опыт помогает решать проблемы так же, как мы это делали в прошлом, а взгляд снаружи, из другой области, точка зрения непрофессионала позволяют найти новые варианты решения задачи.

2. Мы можем вернуть способность к творчеству, если снова почувствуем себя детьми. Пабло Пикассо говорил: «Каждый ребенок - художник. Трудность в том, чтобы остаться художником, выйдя из детского возраста».

3. Попытаться стать выдающимся и творческим, не меняя образ жизни, - пустой труд.

4. Постарайтесь сделать так, чтобы каждый день вас удивляло нечто но-

Нейробиолог Эстанислао Бахрах о тайнах подсознания и озарения: 15 впечатляющих рекомендаций

вое. Это может быть нечто увиденное, прочитанное или услышанное. Например, посмотреть по-новому на припаркованные машины, попробовать новое блюдо в ресторане, по-настоящему прислушаться к коллеге по работе, действительно его услышать.

5. Записывайте каждый день, что вас поразило и как вы удивили кого-нибудь. Через несколько недель ведения таких записей перечитайте их.

Вы заметите определенную закономерность, отметите темы, которые интересуют больше других. Возможно, даже найдете область, которую захотите исследовать более глубоко.

6. Представьте: вы находитесь в далекой стране. Напишите короткую историю об этом месте. Наполните ее эмоциями.

Как бы вы справились там с творческой задачей? Перечитайте в поисках ассоциаций и подсказок для решения вашей проблемы. Вообразите, что вы живете в другую историческую эпоху. Запишите, как бы вы решили творческую задачу тогда. Перечитайте в поисках ассоциаций.

7. Если вы застряли на особо сложной проблеме, профессор Джон Куниос советует завести будильник на несколько минут раньше обычного, чтобы подумать над решением в кровати, еще не совсем проснувшись. Именно в это время нас посещают лучшие идеи. И не забудьте потом записать их.

8. Лучший способ производить интересные идеи - расслабиться.

9. Формулируя сложную проблему одной фразой из шести слов, вы стимулируете свое воображение.

10. Попробуйте одеваться, мыть голову и чистить зубы с закрытыми глазами. За ужином попробуйте общаться с собеседником только глазами, без слов. Слушайте музыку, нюхая цветы.

11. В любой день недели выберите случайным образом цвет. В течение всего дня ищите этот цвет во всем, что встретите. Выделите пять минут и напишите список всего, что можно улучшить в том месте, где вы находитесь.

12. Мыслить творчески означает мыслить продуктивно. Следовательно, при творческом подходе мы не бросаемся на проблему, вооружившись прошлым опытом, а задаемся вопросом: сколько есть точек зрения на нее, способов ее переосмысления и решения?

Цель - придумать как можно больше ответов, в том числе нешаблонных. Репродуктивное мышление лишено гибкости, что становится причиной неудач: решения, найденные с его помощью, в точности повторяют наш прошлый опыт или, по меньшей мере, внешне похожи на него.

13. Придумайте и запишите 100 вариантов применения кирпича. Вы увидите, что первые 10-20 будут стандартными, привычными, известными: сложить стену, подняться повыше,

построить гриль, поддерживать книжные полки и т. д.

Следующие 30-50 идей будут уже оригинальнее. По мере приближения к сотне мозг начнет делать дополнительные усилия и произведет более творческие и нестандартные альтернативы.

Чтобы этот процесс был наиболее эффективным, нужно обуздать внутреннего критика и начать записывать все идеи, в том числе самые очевидные и плохие. Первая треть, скорее всего, будет включать в себя старые, одинаковые идеи, во второй трети появятся более интересные, а в последней - наверняка откроются заслуживающие внимания, неожиданные и непростые изобретения.

Если бы мы не поставили себе целью произвести такое большое количество идей, эти последние тридцать не увидели бы свет.

14. Чем больше мы пишем, тем быстрее думаем и тем пластичнее становится мышление.

15. Один из наиболее поразительных и приятных способов развивать видение мира с других перспектив - путешествовать, уехать от мест, где мы проводим большую часть нашего времени.

Когда мы физически находимся рядом с корнем проблемы, наше мышление автоматически ограничивается серией возможных ассоциаций. Это может быть полезно для концентрации, но мешает воображению.

(Əvvəli səhifə 5-də)

Səhiyyə Nazirliyindən məlumat verilib ki, koronavirus epide-miyasının ilk aşkarlandığı Çinin Uhan şəhərindən Azərbaycana gələnlərin sərhəd-keçid məntə-qələrində yoxlanışından sonra onların tibbi müşahidədə saxlanılması üçün xüsusi müəssisə ayrılıb. Uhan şəhərində təhsil alan 4 azərbaycanlı tələbə ölkə-yə gətirilib. Onlar digər insan-larla ünsiyyətdə olmamaq üçün Dövlət Sərhəd Xidməti və Dövlət Gömrük Komitəsinin xüsusi ayırdığı keçiddən keçib-lər. Tələbələr xüsusi ayrılmış tibb müəssisəsində həkim nəzə-rətinə alınıblar. Həkimlərin verdiyi məlumatlara əsasən, tələ-bələrin heç birində koronavirus xəstəliyinin əlamətləri yoxdur: «ÜST koronavirusun inkubasiya müddətini 14 gün təyin edib, yəni bu müddətdə koronavirus özünü büruzə verə bilər. Həmin müddətdə karantin təyin edilib. Tələbələrin yerləşdirildiyi tibb müəssisəsində onlar üçün hər cür şərait yaradılıb. Əgər 14

Koronavirus nədir və niyə təhlükəlidir?

gün ərzində tələbələrin səhhə-tində hər hansı bir dəyişiklik olmasa, onlar evlərinə buraxıla-caqlar».

Daha bir şübhəli hal Bakı-dakı universitetlərdən birində təhsil alan çinli tələbə ilə bağ-lıdır. Belə ki, yanvarın 12-dən 19-na qədər Çin Xalq Respubli-kasında olan tələbə Azərbayca-na qayıdandan sonra yanvarın

27-də respirator infeksiyası ilə Kliniki Tibbi Mərkəzə müraciət edib. Mərkəzdə ona dərhal lazı-mi tibbi yardım göstərilib. Xəs-

tədən alınan analizlər laborato-riyaya göndərilib.

Xəstəxananın baş direktoru Ədalət Dadaşovun verdiyi mə-lumata görə, xəstənin vəziyyəti yaxşıdır və yaxın günlərdə evə buraxılacaq.

Koronavirusdan qorunmaq üçün tövsiyələr

ÜST, Azərbaycan Respubli-kası Səhiyyə Nazirliyi və İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agent-liyi koronavirusdan qorunmaq üçün tövsiyələrini açıqlayıb.

Ən başlıca tövsiyə əlləri tez-tez, xüsusən də xəstələrə qulluq edərkən, həmçinin ös-kürdükdən və asqırıqdan sonra axar su və sabun ilə yumaq, spirt tərkibli təmizləyici (dezinfektant) istifadə etməkdir.

Xəstələnməkdən qorunmaq üçün xəstə insanlarla, ev, ferma və ya vəhşi heyvanlarla birbaşa təmasdan, xüsusilə onların göz-lərinə, burnuna və ya ağzına to-xunmaqdan çəkinmək, qidaların təhlükəsizliyinə diqqət etmək, öt məhsullarını və yumurtanı tam bişirmək, çiyət və bişmiş qida-lar üçün müxtəlif doqrama taxta-larından və bıçaqlardan istifadə etmək, əlləri heyvanlara və hey-van məhsullarına, çiyət və bişmiş

qidalara toxundurduqda yumaq, xəstə və sahibsiz heyvanlarla, korlanmış ətlə, ümumi və maye tullantılarla təmasdan çəkinmək tövsiyə olunur. Ət emalı sahəsində çalışanlar gündə ən azı bir dəfə avadanlıq və iş sahəsini dezinfeksiya etməli, heyvanlar və heyvan məhsulları ilə işləyərkən qoruyucu xələt, əlcək və qoru-yucu maska geyinməli, işdən sonra qoruyucu geyimləri çıxar-malı, yuyub iş yerində saxlama-lı, ailə üzvlərini çirklənmiş ge-yim və ayaqqabının təsirinə mə-ruz qoymamalıdırlar.

Respirator virus əlamətləri olan xəstələr başqalarını xəstə-lənməkdən qorumaq üçün öskü-rərkən və ya asqırarkən ağız və burnu dəsmalla, köynəyin qolu və ya dirsək bükümünü ilə örtmə-li, istifadə olunmuş dəsmalları qapalı zibil qutusuna atmalı, əl-lərini tez-tez yumalıdırlar.

www.bbc.com, azertag.az, wikipedia.org saytlarının materialları əsasında

AŞAĞIDAKI TİBB MÜƏSSISƏLƏRİ GÖSTƏRİLƏN VAKANT YERLƏRƏ MÜSABİQƏ ELAN EDİR

ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikası Tibb bacısı (qardaşı) - 20.0 <i>Ünvan: Mirqasimov küç., 2. Telefon: 449-82-54</i> 7 nömrəli Uşaq Nevroloji Sanatoriyası Tibb bacısı (qardaşı) - 4.0 Masaj üzrə tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 <i>Ünvan: Ramani qəs., Zərdabi küç., 5. Telefon: 451-30-05</i>	Quba Tibb Kolleci Cərrahi xəstəliklər fənni üzrə müəllim - 2.0 Uşaq xəstəlikləri fənni üzrə müəllim - 2.0 Daxili xəstəliklər fənni üzrə müəllim - 1.0 Mamalıq-ginekologiya fənni üzrə müəllim - 2.0 <i>Ünvan: Fətəlixan küç., 10. Telefon: (02333) 5 - 11 - 48</i> Respublika Narkoloji Mərkəzi Tibb bacısı (qardaşı) - 6.0 Əczaçı - 1.0 <i>Ünvan: Maşağa qəs., Şeyx Hüseyn küç., 69/71. Telefon: 455-47-54</i>	Binəqədi Rayon GEM Feldşer-laborant - 1.0 <i>Ünvan: Ə.Məmmədov küç., 13. Telefon: 412-03-81</i> Saatlı Rayon GEM Feldşer-laborant - 1.0 <i>Ünvan: Gənclər küç., 9. Telefon: (02128) 5-33-48</i> Suraxanı Rayon GEM Həkim-epidemioloqun köməkçisi - 1.0 <i>Ünvan: Ş.Məhərrəmov küç., 1. Telefon: 452-24-07</i> Bakı Şəhər Dezinfeksiya Mərkəzi PHŞ Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 Təlimatçı-dezinfektor - 1.0 Entomoloqun köməkçisi - 1.0 Laborant - 1.0 Feldşer-laborant - 1.0 <i>Ünvan: F.İbrahimbəyov küç., 19/21. Telefon: 594-70-08</i>	ATU-nun Tədris Terapevtik Klinikası Laborant - 1.0 <i>Ünvan: Mərdənov qardaşları, 100 məh Telefon: 441 - 33 - 18</i> 6 nömrəli Uşaq Somatik Sanatoriyası Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 <i>Ünvan: S.Orucov küç Telefon: 445 - 24 - 74</i> Respublika Cüzəm Xəstəxanası Provizor - 1.0 <i>Ünvan: Qaradağ ray, Umbaki qəsəbəsi. Telefon: 446-80-39</i>	Milli Onkologiya Mərkəzi <i>Şüa terapiyası bölməsində:</i> Rəhbər - 1.0 («şüa diaqnostika-sı və terapiyası» ixtisasında tibb elmləri doktoru, professor) Elmi işçi - 1.0 («şüa diaqnosti-kası və terapiyası» ixtisasında tibb üzrə fəlsəfə doktoru) <i>Patoloji morfolojiya laboratoriyasında:</i> Rəhbər - 1.0 («patoloji anatomi-ya» və «onkologiya» ixtisasların-da tibb elmləri doktoru, dosent) <i>Şüa diaqnostikası bölməsində:</i> Kiçik elmi işçi - 1.0 («şüa diaqnostikası və terapiyası» ixtisasında tibb üzrə fəlsəfə doktoru) <i>Ünvan: H.Zərdabi küç., 79b. Telefon: 537-08-11</i>
Masallı Rayon Dezinfeksiya Stansiyası Tibbi-statistik - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (ocaqlı dezinfeksiya ş.) Həkim-epidemioloqun kömək-çisi - 1.0 (infeksion xəstəliklə-rin evakuasiya ş.) Tibb bacısı (qardaşı) - 1.0 (infeksion xəstəliklərin evakua-siya ş.) Təlimatçı-dezinfektor - 1.0 (kameralı dezinfeksiya ş.) <i>Ünvan: Həzi Aslanov küç., 17. Telefon: (02521) 5-53-71</i>	Saatlı Tibb Kolleci Daxili xəstəliklər fənni üzrə müəllim - 1.0 Cərrahi xəstəliklər otorinolarin-qologiyasının əsasları ilə fənni üzrə müəllim - 1.0 Farmakologiya fənni üzrə müəllim - 1.0 <i>Ünvan: Gənclər küç., 9a. Telefon: (02128) 5-28-57</i>	Lənkəran Tibb Kolleci Ümumi-cərrahiyyə fənni üzrə müəllim - 1.0 Mamalıq-ginekologiya fənni üzrə müəllim - 1.0 Oftalmologiya fənni üzrə müəllim - 1.0 Otorinolarinqologiya fənni üzrə müəllim - 1.0 Nevrologiya fənni üzrə müəllim - 1.0 <i>Ünvan: H.Əliyev pr., 8. Telefon: (02525) 5-34-25</i>	2 nömrəli Klinik Psixiatriya Xəstəxanası Tibb bacısı (qardaşı) - 10.0 <i>Ünvan: S.Rüstəm küç., 40. Telefon: 440-15-60</i>	3 nömrəli Uşaq Somatik Sanatoriyası Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 <i>Ünvan: Pirallahı qəs., Fioletov küç., 5. Telefon: 457-16-75</i>
Göygöl Şəhər Kardiorevmatoloji Sanatoriya Laborant - 1.0 Tibb bacısı (qardaşı) - 7.0 <i>Ünvan: Hummel küç., 42. Telefon: (02220) 5-31-70</i>	Professor Gindes adına Respublika Uşaq və Yeniyetmələr üçün Vərəm Sanatoriyası Tibb bacısı (qardaşı) - 2.0 <i>Ünvan: R.İmanov küç., 4. Telefon: 453-48-34</i>	2 nömrəli Bakı Baza Tibb Kolleci Əmək, kommunal, uşaq yeniyet-mə və qida gigiyenası fənni üzrə müəllim - 1.0 (təkmilləş-dirmə səyyar kursları üçün) Çıxan, çıxmayan və bügel pro-tezlərinin hazırlanma texnikası fənni üzrə müəllim - 1.0 <i>Ünvan: A.Şərifzadə küç., 204. Telefon: 431-01-41</i>	Baş redaktor: N.MƏCİDOVA Baş redaktorun müavini: S.NƏBİYƏVA Yayım direktoru: Ş.MURADOV Qəzet 1991-ci il yanvarın 5-dən nəşr olunur. Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Səhiyyə Nazirliyi Müəlliflərin fikirləri qəzetin mövqeyi ilə üst-üstə düşməyə bilər. Redaksiyaya gələn yazılar geri qaytarılmır, onlara rəy verilmir.	Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatda alınmışdır. Qeydiyyat nömrəsi: B92 Ünvan: Cəfər Cabbarlı, 34. 1-ci mərtəbə E-mail: tibbqazeti@mail.ru Tel./fax: 596-06-61 Redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və «CBS polygraphic production» mətbəəsində çap olunmuşdur. İndeks: 1065 Tiraj: 21900

Qeyd: Müsabiqədə iştirak etmək istəyən namizədlər elan dərc olunduğu gündən etibarən 30 gün ərzində aşağıdakı sənədləri elanda qeyd olunan ünvana təqdim etməlidirlər:

- o müəssisə rəhbərinin adına yazılmış ərizə;
- o şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
- o təhsil və ixtisas haqqında sənədlərin surəti;
- o əmək kitabçasının surəti (mövcud olduğu halda);
- o sağlamlıq haqqında arayış;
- o nikah haqqında şəhadətnamənin surəti (mövcud olduğu halda).

İsrail alimləri dünya tibb elmi tarixində ilk dəfə olaraq, indiyədək müalicəyə tabe olmayan Altsheymer xəstəliyinə qalib gələ biliblər. Bu xəstəlik əleyhinə effektiv dərman preparatı üzərində iş çoxdan aparılsa da, belə dərmanların klinik təcrübələri 99% halda uğursuz nəticələnirdi. İsrail tədqiqatçılarının yaratdığı yeni preparatın isə hətta kiçik dozalarda belə effektivliyi sübut edilib.

Dərc olunmuş hesabatə əsasən, İsrail alimlərinin yaratdığı preparat beyində gedən degenerativ dəyişiklikləri tam dayandırır. Yeni preparatın klinikaya qədərki sınaqları artıq başa çatıb və göstərib ki, əqli kömliyin bu geniş yayılmış və övvəllər sağalmaz sayılan forması bu dərmanın təsiri ilə 100 faizədək sağalır.

Bu günədək yeni preparat klinikaya qədərki sınaqların bütün mərhələlərini uğurla keçib.

İsrailin «Haaretz» qəzetinin yazdığına görə, əvvəlcə dərman ayrıca yetişdirilmiş neyron kulturası üzərində yoxlanıb. Dərman vasitəsinin çox kiçik dozası Altsheymer xəstəliyinin tərkib hissəsi olan oksidləşdirici stressin və bu xəstəliyin inkişafının əlaməti sayılan beta-amiloidlərin destruktiv təsiri altında sinir hü-

İsrail Altsheymer xəstəliyinə qalib gəlir

ceyrələrinin dağılmasının qarşısını alıb.

Təcrübə siçanları üzərində aparılan ikinci mərhələdə hey-

eyni zamanda, neyronları Altsheymer xəstəliyi üçün səciyyəvi maddələrdən qoruyan zülalları aktivləşdirir.

vanlar Altsheymer xəstəliyindən tam sağalıblar. Yeni dərman sayəsində onlarda bu xəstəliyin simptomları tam aradan qalxıb, onların koqnitiv qabiliyyətləri isə sağlam heyvanlarınkı ilə müqayisə olunan hala gəlib.

Alimlərin yaratdığı molekulların hədəfi beta-amiloid qalıqlarıdır. Bu molekullar məlumatların sinir hüceyrələri ilə ötürülməsini pozan beta-amiloid toparlarını effektiv şəkildə dağıdır,

Alimlər oksidləşdirici stress və ya beta-amiloidlə təmas şəraitində məhv olan neyronları laborator təcrübələr zamanı qoruyub saxlaya biliblər. Tədqiqat qrupunun rəhbəri, Bar-İlan Universitetinin kimya üzrə professoru Bilxa Fişer alınmış nəticələri şərh edərkən deyib ki, dərman maddəsinin hətta çox az konsentrasiyası belə, bu hüceyrələri xilas edib. Yeni preparatı Tel-Əviv Universitetindən nevroloq

professor Deniel Offenlə birlikdə hazırlayan Bilxa Fişer deyib: «Yaratdığımız molekulu müəyyən mənada universal və etibarlı İsrəvərə ordu bıçağının tibb variantı adlandırmaq olar. O, eyni zamanda bir sıra çox müxtəlif terapevtik vəzifələri yerinə yetirə, bir neçə məqsədə çatı bilər».

İndiyədək Altsheymer xəstəliyinin müalicəsi məhz onun mürəkkəb mexanizmi və çoxcəhətliyi səbəbindən çətinlik tərkirdi. Bu xəstəliklə mübarizədə irəliləyiş yalnız onun erkən diaqnostikası üçün üsulların işlənməsi, eləcə də pasiyentlərin həyat tərzinin dəyişməsi ilə xəstəliyin gedişinin ləngiməsi arasında qarşılıqlı əlaqənin araşdırılması ilə bağlı idi: «Bu sahədə effektiv dərmanların işlənilməsi isə bütün dünyada gəri qalırdı. Bu gün ancaq effektivliyi məhdud olan preparatlar var. Onlar pasiyentlərin yalnız 20%-nə və ancaq bir-iki il ərzində kömək edə bilər», — deyər professor Fişer vəziyyəti şərh edib.

Altsheymer xəstəliyi, adətən, 65 yaşdan yuxarı insanlarda aşkar edilir. Statistik məlumatlara görə, 2006-cı ildə dünyada 26

milyon 600 min insan bu xəstəlikdən əziyyət çəkib. 2050-ci ilədək bu rəqəm 4 dəfə artı bilər. Xəstəliyin ilkin mərhələlərində qısamüddətli yaddaş pozuntuları olur, sonralar isə uzunmüddətli yaddaş da pozulur. Orqanizmin öz funksiyalarını tədricən itirməsi ölümə gətirib çıxarır. Altsheymer xəstəliyinin ilkin mərhələlərində onu aşkarlamaq çətinidir. Diaqnoz qoyulandan sonra orta ömür uzunluğu 7 ildir, xəstələrin 3%-dən azı bu diaqnozla 14 ildən çox yaşayır.

Altsheymer xəstəliyinin miqyasını, əhatə etdiyi insanların sayını nəzərə alsaq, yeni dərman dünyada on milyonlarla xəstəyə sağalmaq və normal yaşamaq ümidi bəxş edir. Professor Bilxa Fişer deyir ki, xəstəlik diaqnoz müəyyənələndən 20 il qabaq başlayır: «Buna görə mən əminəm ki, erkən diaqnostika sahəsində irəliləyiş və bizim preparatımız sayəsində biz nəinki Altsheymer xəstəliyinin inkişafını yavaşda və onu müalicə edə biləcəyik, hətta onun qarşısını almaq da mümkün olacaq. Bu, belə mürəkkəb bir xəstəliklə mübarizədə çox böyük nailiyyətdir».

ÜST: Poliomiellitin geniş yayılması «beynəlxalq miqyaslı fəvqəladə vəziyyət» olaraq qalır

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Fəvqəladə Hallar Komitəsi birinci tip poliovirusa yoluxma hallarının kəskin artması ilə əlaqədar narahatlığını bildirib. 2018-ci ildə 28 yoluxma qeydə alındığı halda, 2019-cu ildə həmin göstərici 113-ə çatıb. Bu baxımdan Pakistanda və Əfqanıstanda xüsusilə təhlükəli vəziyyət yaranıb.

ÜST-nin bəyanatında vurğulanır ki, dünyada hətta birçə nəfər poliovirusa yoluxmuş şəxs varsa, bu, planetimizin bütün uşaqları üçün təhlükə mənbəyidir.

Dünyanın bir çox ölkəsində artıq unudulmuş və əsasən 5 yaşa qədər uşaqlar arasında yayılan bu qorxulu xəstəlik sinir sistemini iflic edir. Poliovirusa yoluxanların təqribən 10 faizi nəfəs yollarının iflici səbəbindən ölür. Poliomiellitin müalicəsi yoxdur, lakin OPV vaksininin köməyi ilə bu xəstəliyin qarşısını almaq mümkündür.

1988-ci ildən sonra poliovirusa yoluxma hallarının sayının 99 faizdən çox azalmasına baxmayaraq, mütəxəssislər xatırladırlar ki, arxayınlaşmaq olmaz. Bugünkü qloballaşma mərhələsində dünyanın istənilən nöqtəsində bu xəstəliyin yayılması hər bir uşaq üçün təhlükə deməkdir. ÜST mütəxəssislərinin fikrincə, poliomiellitin davamlı ocaqlarında onu aradan qaldırmağın mümkün olmaması o deməkdir ki, 10 ildən sonra bu xəstəliyə tutulma hallarının sayı yenidən artaraq ildə 200 minə çatı bilər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, ÜST Azərbaycanı poliomielitdən azad region kimi sertifikat verib. 2016-cı ilin aprel ayından etibarən ölkəmizin bütün şəhər və rayonlarında üçvalentli OPV vaksininə istifadə edilməsi dayandırılıb və ikivalentli OPV vaksininin tətbiqinə başlanıb.

Son illərdə insulinin sistehsal texnologiyası xeyli yaxşılaşıb, onu qəbul etmək üçün yeni istifadə üsulları tətbiq edilib. Diabetin idarə olunması sahəsində ən yeni və maraqlı doğurucu nailiyyətlərdən biri inhalyasiya insulinidir.

Qısa müddətə təsir edən bu inhalyasiya insulinini «Afrezza» adlanı. Dünyada birinci tip diabet xəstəsi olan bir çox insan artıq onu əldə etmək imkanına malikdir. Preparat içində insulinin çox kiçik nanohissəcikləri olan balaca kartriclər şəklində istehsal edilir. Nəfəs alarkən bu hissəciklər sürətlə ağciyərlərə çatdırılır, orada, demək olar ki, dərhal qana sorulur, beləliklə, qanda qlükozanın yüksək səviyyəsi ilə əlaqəli problemləri çox sürətlə yüngülləşdirir. Inhalyasiya yolu ilə alınan insulin qan dövranına düşdükdən sonra inyeksiya yolu ilə vurulan

İnsulini inhalyasiya ilə qəbul etmək olar

insulin kimi təsir edir.

Yeni insulin preparatını qəbul etmək daha asan və az ağrılıdır. Üstəlik, uzun

rəm. Onlar gündə 3-7 və daha artıq iynə vururlar. Nəticədə, davamlı olaraq inyeksiya edilən yerdə

illər iynə vurmağa məcbur olan pasiyentlərdə çapıq toxumanın əmələ gəlməsi zamanı onlar insulinin sorulması problemi ilə üzləşirlər ki, inhalyasiya insulinini bu problemi həll edir.

Əczaçı və diabet üzrə müəllim Stefani Redmond deyir: «Mən tez-tez gündə bir neçə insulin inyeksiyası edən pasiyentlərlə görüşü-

bütün qarın boyu çapıq toxuması əmələ gəlir. Oraya insulin vurulduqda o sorulmur, təsir etmir və xəstə yemək yedikdən sonra qanda şəkər yüksək olaraq qalır. Buna görə inhalyasiya insulininə keçmək bu xəstələrə böyük köməkdir».

İnsulinin yeni qəbul üsulu heç də həmişə inyek-

siyadan daha yaxşı təsir etmir, lakin daha az ağrılı bu seçim müntəzəm inyeksiya nəticəsində yaraların qarşısını alır, bəzi xəstələri insulin pompası daşımaq narahatlığından azad edir.

Yəqin ki, inhalyasiya insulinini hər kəsə uyğun deyil, amma, əlbəttə ki, bəzi xəstələr ondan iynə vurmağa fasilə kimi, digərləri problemlərinin uzunmüddətli həlli kimi istifadə edə bilər. Şəkər xəstəliyinin çox yayıldığı indiki dövrdə belə bir seçimin olması çox yaxşıdır.

Afrezza ABŞ-in FDA Qida və Dərmanlara Nəzarət Agentliyi tərəfindən təsdiqlənib və böyüklər üçün istifadəsinə icazə verilib. Hazırda preparatın 8-12 yaş arası uşaqlar üçün klinik sınaqları keçirilir.

Artritin müalicəsinin yolu tapılıb

İsrəvər tədqiqatçıları artritin yaranmasına cavabdeh olan immun hüceyrələrinin fəallığını azaldan iki zülal aşkar ediblər. Bu kəşf yeni növ dərmanlar üçün əsas ola bilər.

İmmun sistemi düzgün fəaliyyət göstərmədikdə sağlam toxuma və orqanlara hücum edərək bir sıra autoimmün xəstəliklər əmələ gətirir. Bunlardan biri revmatoid artritdir. Karolina Universitetinin tədqiqatçıları

bu hücumlara səbəb olan əsas mexanizmi aşkar ediblər. Belə ki, immunsistemi infeksiya və allergenlərə cavab olaraq IL-4 və IL-13 zülalları hazırlayır. Alimlər eksperimentlərin gedişində bu zülalların artrit zamanı zədələnən əzələlərdə toplanan çoxlu immunsistemi neyrotrofik hüceyrələrin davranışını necə nizamlamasını müşahidə ediblər. Məlum olub ki, zülallar neyrotrofiklərin əzələlərə miqrasiyasını dayandırmağı bacarır və

bununla da onların iltihabını azaldır.

Bu kəşf revmatoid artritin müalicəsi üçün yeni növ dərmanlar hazırlanacağına ümid verir. Bununla belə, xeyli əlavə tədqiqatların aparılması zəruridir.

Avstraliyalı tədqiqatçılar isə revmatoid artritlə immunsisteminin «yenidən yüklənmə»si hesabına mübarizə aparmağı təklif edirlər. Bundan ötrü orqanizmə müəyyən antigen dəstlərinin olduğu lipid kürəciklər yeritmək lazımdır. Müəlliflərin fikrincə, bu, immunsistemi hüceyrələrinin təlimi prosesini dəyişdirməyə imkan verəcəkdir.

Faro-Carn

L-carnitine 1 q/5 ml

Hər hüceyrə
üçün enerji

Huons

İntinova

Vaginal gel
5 qr № 7

Qadın gücünün sirri

- ✿ Uşaqlıq yolunun selikli qışasının elastikliyi artırır
- ✿ Eroziyaların, mikroçatların, doğuş sonrası zədələnmələrin sağlamlığını sürətləndirir
- ✿ Vaginal atrofiya və iltihabı aradan qaldırır
- ✿ Uşaqlıq yolunu nəmləndirir və infeksiyalardan qoruyur
- ✿ İntim həyatın keyfiyyətini yaxşılaşdırır

ANANTA
MEDICARE

Koronavirusa yoluxma riskini azaldın:

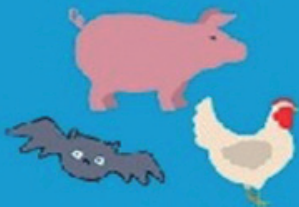
Əllərinizi sabun və su ilə yuyun, yaxud
da spirt tərkibli dezinfeksiyaedici ilə
təmizləyin

Öskürərkən və asqırarkən ağız və burnunuzu
dəsmal və ya dirsək bükümünüzlə bağlayın

Soyuqdəymə və ya qripəbənzər simptomlar
müşahidə edilən şəxslərlə yaxın təmasdan çəkinin

Ət məhsullarını və yumurtanı
tam bişirin

Canlı vəhşi və ya ferma heyvanları ilə birbaşa
təmasda olmayın

Azərbaycan Respublikası
Səhiyyə Nazirliyi

İcbari Tibbi Sığorta üzrə
Dövlət Agentliyi

World Health
Organization